Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

THE ORTHODOX OBSERVER

The second Assembly of the World Council of Churches meets at Evanston, Ill., August 15-31. The Greek Orthodox Church will participate. Her stand is defined in the following statement by the prominent professor of Theology at the University of Athens, Greece, Mr. J. Karmiris:

. . . There can be only One Church and the Orthodox Catholic Church has the conscientious conviction that she is that Church, as prolonging the one Apostolic Church and preserving unchanged and without alteration her teaching and tradition. While believing these things, she does not hesitate to come into contact and communication with the other Christian Churches and to form close relations with them and even to have negotiations inspired by love of unity, participating in what is termed the Oecumenical Movement of the Churches, without meaning thereby that she denies the dogma of the one true Church or that she renounces herself, her nature, and her historical position, by giving up her claim to be the one true and visible Church of Christ on earth. . . .

JOHN KARMIRIS, *The Orthodox Catholic Church and Her Relations with other Churches and with the World Council of Churches.*

ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ Κ'. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ—AUGUST, 1954 ΑΡΙΘΜΟΣ 413

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελ.
Η ΠΑΝΑΓΙΑ	Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κου Μιχαὴλ	3
ΣΕ ΥΜΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝ, ΠΡΟΣΤΑΤΡΙΑ ΤΩΝ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΩΝ	Ὑπὸ Φ. Κόντογλου	4
THE ICONOGRAPHIC REPRESENTATION OF THE VIRGIN MARY	By Theano Rexinis	5
THE FEAST OF THE ASSUMPTION IN GREECE	By Anne Anthony	7
ΤΟ ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ	Ὑπὸ Ἀρχιμ. Γεωργίου Παπαδοπούλου	8
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ — 1ον	Ὑπὸ Αἰδεσ. Ι. Βασιλείου	10
THE NURSERY CLASS	By "Lu" Mandakas	11
ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (Ἡ εἰς Evanston Ἀντιπροσώπευσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας — Ἡ Θέσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας — Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία — 16 Ἰουλίου 1954 — Τὸ ἐκ τῆς Ἱστορίας Συμπέρασμα — Ἡ Ἐπανένωσις — V. Congar — Κύκλοι Μελέτης Γραφῆς)		12
Η ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ — 6ον	Ὑπὸ Φιλ. Δ. Ἐμμανουὴλ	14
THE CHURCH SCHOOL IN THE HOME	By Rev. A. Demopoulos	15
FOURTH NATIONAL G.O.Y.A. CONFERENCE	By Ernest Villas	16
THREE NEW CHAPTERS	By Demetra Politis	16
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	Ὑπὸ Βούλας Μυρσιάδου	17
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Εἰσπράξεις Μηνὸς Ἰουνίου)		18
ΕΠΙ ΤΗ 900ῇ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ, 1054-1954	Ὑπὸ Ἰωάννου Καρμίρη, Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν	19

TAYLOR & SHAWAH CO.

Manufacturers

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΑΜΦΙΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ

Ecclesiastical Metalware
Repairing and Refinishing of Metals
Gold, Silver, Chrome Plating
Pulpits, Pews,, Lecturns, Stained Glass
Complete Ikonostasis
Oil on Canvas Ikons
Vestments
Vestment Materials
Vestment Accessories
Choir Gowns

Beautiful Church Crystal Chandeliers

Ἑλληνικὸν Κατάστημα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΕΡΖΟΓΛΟΥ, Ἰδιοκτήτης

42 East 21st Street, New York 10, N. Y.

Telephone: ALgonquin 4-4460

★

The only complete Orthodox Church Goods Organization serving the Orthodox Churches in America

THE ORTHODOX OBSERVER

•

Established 1934

VOL. XX AUGUST 1954 NO. 413

A monthly record of the News, the Work and the Thought of the Greek Orthodox Church in America.

Editor:
EMM. HATZIEMMANUEL

THE ORTHODOX OBSERVER is published monthly by the Greek Archdiocese Publications Assocation, at Garrison, N. Y.

"Reentered as second class matter May 21, 1953, at the Post Office at Garrison, N. Y., under the Act of March 3, 1879."

SUBSCRIPTIONS in the United States: For one year $3.00 — for two years $5.00.

Other Countries $3.50 per year.
25 Cents a copy.

Contributions and News deadline for THE ORTHODOX OBSERVER is the 25th day of the month for issue dated the following month.

CHANGE OF ADDRESS AND RENEWAL ORDERS are to be sent to: Orthodox Observer, St. Basil's Academy, Garrison, N. Y.; or: Greek Archdiocese, 10 East 79th Street, New York, N. Y.

Please allow one month for changes of address and renewal orders to become effective.

To insure accuracy of changes of address, please include present address together with your new address.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ

Ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κου ΜΙΧΑΗΛ

Ὁ Αὔγουστος διὰ τὸν λαόν μας εἶναι ὁ μὴν τῆς Παναγίας. Γνωρίζει ἐκ παραδόσεως ἡ λαϊκὴ ψυχὴ ὅτι τὸ Δεκαπενταύγουστον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς αὐτήν. Ὅλα ὅσα ἀφοροῦν τὴν Παναγίαν ἐκ παραδόσεως τὰ πιστεύει καὶ τὰ ἔχει ὁ Ὀρθόδοξος λαός. Τὸ γενέσιόν της, τὰ εἰσόδια εἰς τὸν Ναόν, ἡ Κοίμησίς της ἀναφέρονται εἰς τὰς παραδόσεις περὶ τοῦ προσώπου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Δὲν ἐδογμάτισεν ἡ Ἐκκλησία τι, ποὺ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐπίγειον σταδιοδρομίαν της. Δὲν ἐνόμισεν ὅτι ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ δογματίσῃ τι. Διότι ἡ σωτηρία τῶν χριστιανῶν δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὰ ἀφορῶντα τὴν ζωὴν ποὺ ἔζησεν ὡς ἄνθρωπος κοινὸς ἡ Παναγία, ὅπως ἔζησαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ποὺ εὐηρέστησαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰσήχθησαν καταταχθέντες εἰς τὸ ἁγιολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐδογμάτισεν ἡ Ἐκκλησία προκειμένου καὶ περὶ τῆς Παναγίας μόνον, ἐφόσον ἐπρόκειτο περὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς ψυχικῆς μας σωτηρίας. Ἐδογμάτισεν ὅταν ἀπεφάνθη περὶ τῆς ἐξ αὐτῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Καὶ εἶπεν, ὅτι «παρθένος ἔτεκε καὶ παρθένος ἔμεινε», καὶ εἶναι «Θεοτόκος» καὶ ὄχι «Χριστοτόκος».

Τοιουτοτρόπως καὶ περὶ τῆς Κοιμήσεώς της ἐκ παραδόσεως πιστεύει ὅτι «τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ταφήν της ἐπιφαίνεται ἡ Θεοτόκος, ἐν τῷ ἀέρι, λέγουσα τοῖς Ἀποστόλοις τὸ χαίρετε. Ἐξ ὧν ἐπέγνωσαν τὴν εἰς οὐρανοὺς ἔνσωμον μετάστασιν τῆς Θεοτόκου». Ἐξ ἀρχαιοτάτης παραδόσεως παρέλαβεν αὐτὰ ἡ Ἐκκλησία. Οὐδέποτε δὲ ἐγεννήθη ἀπορία οἱαδήποτε εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων της περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνσωμάτου μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου, ποὺ συνδέεται στενώτατα μὲ τὴν Κοίμησίν της. Ἄλλοι ἑτερόδοξοι χριστιανοὶ μόλις πρὸ ὀλίγου ἐνδιεφέρθησαν διὰ τὴν μετάστασιν τῆς Παναγίας. Καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀνάγκη συνέδεσαν αὐτὴν μὲ τὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν. Τὸ αὐταπόδεικτον δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ περιφρουρηθῇ δογματικῶς. Ἐγένετο ἆραγε ἡ κίνησις αὐτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου; Ἀμφιβάλλομεν πολύ. Δὲν εἶχεν ἀποσυρθῇ ἡ Ἰδία ἀπὸ τὸ προσκήνιον, ὅταν ὁ Υἱός της καὶ Σωτήρ της ἐσταδιοδρόμει ἐπὶ τῆς γῆς; Δὲν προσεπάθει νὰ λησμονηθῇ ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν; Δὲν εἶναι γνωστὸν ὅτι μόνον ὅταν ἦτο Ἐσταυρωμένος ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ παρουσιάζεται ἡ Παναγία Μήτηρ Του; Ἐκείνη περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐγνώριζεν ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ θὰ καλέσῃ αὐτὸν Ἰησοῦν . . . «καὶ θὰ ἐβασίλευεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος».

Ἄλλοι πάλιν δὲν θέλουν νὰ ἀκούσουν τι περὶ τῆς Παναγίας. Ἀπορεῖ κανεὶς τῇ ἀληθείᾳ, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ λατρεύῃ τις τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ Τὸν θεωρῇ Σωτῆρα του, καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἀκούσῃ κἂν περὶ τιμῆς πρὸς Ἐκείνην ποὺ ἔδωκεν εἰς τὸν Θεάνθρωπον τὸ αἷμα της, τὴν σάρκα της. Τόσον παράξενοι πράγματι ἀποδεικνύονται οἱ ἄνθρωποι ὄχι σπανίως. Ὀργανώνουν καὶ καθιερώνουν ἑορτὴν τῆς Μητρός, τῆς οἱασδήποτε, τῆς κάθε μητρός, ποὺ ἐγέννησε τέκνα· ἐγκωμιάζουν καὶ ἐξαίρουν τὸν ρόλον τῆς μητρὸς διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ κόσμου καὶ τῆς κοινωνίας· ἐκφωνοῦν λόγους συναρπαστικοὺς διὰ τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον καὶ τὰ συναισθήματα τῆς μητρός, ποὺ ἐγέννησεν, ἐπὶ τέλους, ἄνθρωπον κοινόν, θνητόν, ἁμαρτωλόν· κατεξανίστανται δὲ διαμαρτυρόμενοι ὅταν ὁμιλήσητε εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ καθήκοντος ποὺ ἔχομεν νὰ τιμῶμεν τὴν Μητέρα τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν.

Ἡμεῖς βαδίζομεν τὴν μέσην, τὴν βασιλικὴν ὁδόν. Αὐτὸ σημαίνει Ὀρθοδοξία. Ἡμεῖς τιμῶμεν τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον ὀρθοδόξως. Δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ ἀσπίλου συλλήψεώς της. Ὄχι! Ὑποβιβασμὸν τὸ θεωροῦμεν αὐτό. Καὶ εἶναι ὑποβιβασμός. Ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι ἄνθρωπος συνήθης οὖσα ἡ Παναγία, ὅπως καὶ ἡμεῖς, παρέμεινε μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα τῆς θελήσεώς της ἄσπιλος, ἀμόλυντος, ἄφθορος, ἄχραντος, ἁγνὴ καὶ Παρθένος. Οὔτε τὴν θεοποιοῦμεν, οὔτε τὴν ἀγνοοῦμεν. Τὴν τιμῶμεν ὡς Μητέρα τοῦ Θεοῦ πρεσβεύουσαν ὑπὲρ ἡμῶν.

15η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ, Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΣΕ ΥΜΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝ, ΠΡΟΣΤΑΤΡΙΑ ΤΩΝ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΩΝ

Ὅλοι οἱ ἅγιοι λέγονται ἅγιοι. Εἰς τὴν ὀνομασίαν δὲν ξεχωρίζουν οὔτε οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, οὔτε ὁ τίμιος Πρόδρομος ὁπού ἐστάθη, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ, «ὁ ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων». Ἀλλὰ Ἐσύ, Θεοτόκε, τιμήθηκες περισσότερον ἀπὸ ὅλους καὶ ἀξιώθηκες νὰ δανείσῃς σάρκα ἀπὸ τὴν σάρκα Σου εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐξαιρέτως λέγεσαι Παναγία καὶ Ὑπεραγία, καὶ παρ' ὅ,τι εἶσαι ἄνθρωπος γεννημένος ἀπὸ ἀνθρώπους, εἶσαι ὅμως, κατὰ τὰ λόγια τοῦ Ἀγγέλου, «τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξωτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ».

Ὁ Χριστὸς καὶ Κύριός μας εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔγινε ἄνθρωπος διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Δι' αὐτό, μαζί μὲ τὸ θάρρος ποὺ παίρνουμε εἰς τὸ νὰ Τὸν παρακαλέσουμε, θαρρευόμενοι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὁποὺ ἔλαβε, νοιώθουμε καὶ τὸν φόβον, ἐπειδὴ εἶναι Θεός. Ἐνῷ εἰς Ἐσένα θαρρευόμαστε περισσότερον, κι' ἐρχόμεθα κοντά Σου ὡσὰν σὲ μητέρα καὶ ἀδελφήν μας, ἐπειδὴ εἶσαι ἄνθρωπος ὡσὰν κι' ἐμᾶς. Καὶ Σὲ ἔχουμε μεσίτριαν ἀνάμεσα εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμᾶς. Καὶ εἰς τὴν μεσιτείαν Σου ἔχουμε τὸ θάρρος μας, ἐπειδή ὅπως εἶπε ὁ Υἱός Σου ὅτι ὅλα Τοῦ παρέδωσε ὁ Πατέρας Του, ἔτσι καὶ εἰς Ἐσένα ἔδωσε κάθε ἐξουσίαν νὰ εὐεργετῇς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δυστυχισμένοι καὶ οἱ κατατρεγμένοι Σὲ ἔχουμε στήριγμα καὶ παρηγορίαν, γιατὶ στάθηκες κι' Ἐσὺ πικραμένη καὶ βασανισμένη μητέρα, καὶ ἐτρύπησε τὴν καρδίαν Σου ἡ ρομφαία, ὅπως τὸ ἐπροφήτευσεν ὁ θεοδόχος Συμεών. Πλήν, κοντὰ εἰς τὴν θλῖψιν, ἐδοξάσθηκες μὲ δόξαν πνευματικὴν ποὺ τὴν ἐπροφήτευσες Ἐσὺ ἡ ἰδία, τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἐπῆγες εἰς τὴν Ἐλισάβετ, λέγοντας «Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί». Ἀνίσως λοιπὸν Ἐσύ, Παναγία Θεοτόκε, δὲν ἔπαυσες νὰ μεγαλύνῃς τὸν Κύριον, πόσον περισσότερον ἔχουμε χρέος ἐμεῖς οἱ ἀνάξιοι νὰ μεγαλύνωμεν Ἐσένα ὁποὺ ἄλλαξες τὴν γῆν εἰς Παράδεισον, καὶ τὴν κατάραν τῆς Εὔας εἰς εὐλογίαν, καὶ ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ θνητοὺς εἰς ἀθανάτους υἱοὺς τοῦ Θεοῦ!

Ναί! Σὲ μακαρίζομεν καὶ δὲν θὰ πάψουμε νὰ Σὲ ὑμνολογοῦμεν, προστάτρια τῶν δυστυχισμένων, ἐλπίδα τῶν ἀπελπισμένων, ἄγκυρα τῶν θαλασσοδαρμένων, σεμνὸν καύχημα τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Σῶζε ἀεί, Θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν Σου. Ἀποσκέπαζε τὴν πτωχὴν χώραν μας ὁποὺ ἀγαπᾷ τὸ ἅγιον πρόσωπόν Σου περισσότερον ἀπὸ κάθε τι εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ εἶναι βασανισμένη ὅπως εἶσαι καὶ Ἐσύ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀγάπη της εἶναι πονεμένη ἀγάπη. Δι' Ἐσένα ἔχει κτίσει ἐκκλησίες καὶ ἐρημοκκλήσια παντοῦ, εἰς τὰ βουνά, εἰς τοὺς κάμπους, εἰς τὲς ἀκρογιαλιές, εἰς τὰ νησιά, εἰς τὲς πολιτεῖες κι' ἔβαλε μέσα ὡς θησαυρὸν ἀτίμητον τὸ ἅγιον εἰκόνισμά Σου. Ἡ χρυσοκέρινη ὄψις Σου δὲν εἶναι κάποια ζωγραφιὰ διὰ νὰ Σὲ θυμόμαστε μοναχά, ὅπως κάνουμε διὰ τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα, ἀλλὰ εἰκόνισμα ἔνθερμον καὶ θαυματουργόν. Τὸ ξύλον καὶ οἱ βαφὲς εἶναι ἁγιασμένα. Μέσα εἰς τὰ ταπεινὰ κατοικητήριά Σου, ὅλα μοσχοβολοῦν ἀπὸ τὸ λιβάνι κι' ἀπὸ τὸ κερὶ ὁποὺ ἐμάζεψε ἡ προκομμένη μέλισσα βόσκοντας εἰς τὰ ἀγριολούλουδα τῶν βουνῶν μας, ὁποὺ εἶναι ἁγνὰ σὰν κι' Ἐσένα.

Σήμερα εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις πανηγύρεων. Ἀπὸ τὴν χάριν Σου τὰ πτωχὰ σπίτια μας γεμίζουν χαράν, γίνονται παλάτια. Ἡ στεριὰ καὶ ἡ θάλασσά μας ἀγάλλονται. Οἱ πτωχοὶ γίνονται πλούσιοι. Οἱ δυστυχισμένοι γίνονται χαρούμενοι. Ἅπας γηγενὴς σκιρτᾷ τῷ πνεύματι, λαμπαδοχούμενος.

Φώτης Κόντογλου

The Assumption of the Mother of God

For the worthy celebration of the Feast of the Assumption we prepare by a fast beginning on the 1st of August and lasting until the day of the Feast — 15th of August. The Church calls it "Assumption Fast," but the people also give it the name of "Lady's Fast," because it is observed in honor of Our Lady the Queen of Heaven. At Matins on Assumption Day an Akathistos is read. This name is given to a collection of 24 short hymns in honor of the Virgin Mary. It is not allowed to sit during the singing of these hymns whence the Greek name of the collection: Akathistos means "not sitting."

The substance of the Assumption hymns is expressed in the Troparion for the day: "In child-birth thou didst retain thy virginity; in thy Repose thou didst not forsake the world, O Mother of God. Thou hast passed away into life, being the Mother of Life, and by thine intercession thou dost deliver our souls from death."

The Iconographic Representation of the Virgin Mary

By THEANO REXINIS
Chicago, Ill.

In appropriately answering our people's deep sense of love and respect toward the holy person of the Virgin Mary, and in carefully following the tradition of the Church concerning the life and details of the Virgin Mary's existence on earth and her Assumption, the ancient hagiographers of our Church were inspired and thus created very beautiful works of art which glorify the history of Orthodox hagiography. From the great number of these ancient and contemporary artistic treasures on the person of the Virgin, we can mention the following ones:

In the old wayside church of Daphne, Greece, there exists a charming mosaic of the Assumption of the Virgin Mary, an 11th century work of art which, unfortunately, was not preserved in its entirety. In this work of art only the head of the Virgin is discernible. The head depicts, definitely, very old age. Near her are Peter and John. Peter is portrayed in tears. In the upper portion are two other apostles. Perhaps they are James and Bartholomew. In addition, we can see an old priest who is bestowing his blessings. Perhaps he is Dionysius, the Areopagite, or James, Adelphotheos.

In Daphne there also exists another mosaic of the 11th century, a portrayal of the birth of our Lord Jesus Christ. The Virgin is depicted in a reclining position in Christ's birthplace. Near her is the baby Jesus. The ultramundane magnanimity of her face, and especially her transcendent eyes, are indeed impressive. This work of art is one of the most beautiful found in Daphne, and also of all Byzantine art.

In one of the odlest monasteries of Greece, the Monastery of Broussos of Evritania, is found the icon of the Virgin Mary known as, "The Broussan Virgin." Tradition tells us that the icon was painted by Luke, the Evangelist, who, as is well known, is said to have been an artist. This painting was called "The Broussan" because, as is mentioned in Tradition, during the time of iconoclasm the icon left by itself from Broussos and came to the place where the present day mona-

VIRGIN MARY "THE BROUSSAN"

stery was built, and appeared to a certain shepherd.

In the Byzantine Museum of Athens one can see the icon of the Virgin Mary, "The Odegetria" (The Directress), a 14th century work of art. It is an original piece of art, of a very severe nature. The Virgin is holding Christ whose face does not have the same piousness as hers, but is delineated with much realism, in accordance with Hellenistic tradition, elements of which are apparent in Byzantine hagiography until the fall of Byzantium.

In the wayside church of St. Andrew, in Philothea, Greece, Photius Kontoglou, a contemporary hagiographer of our Church, has given us a most beautiful mural of the Assumption of the Virgin Mary, which has the following form: On the left and right sides of the mural are buildings. In the middle, and in a reclining position, is the Virgin Mary, in a dead state. Above her is Jesus Christ, inside a radiant wreath; He is surrounded by angels and is holding His Holy Mother's soul, as if she were a baby in swaddling clothes. At the right and near the head of the Virgin is Peter, who is weeping and censing; at the left is Paul, and in back of the bed-like structure can be seen the other apostles, also weeping. Among them are the bishops James, the Adelphotheos, Dionysius, the Areopagite, Ierotheos, and Timothy, all of whom attended the Assumption according to the Tradition of the Church. In the upper part of the mural, the Virgin Mary, in smaller dimension, is portrayed held by angels, and clouds, bearing the apostles, are floating in the heavens.

As we said in the beginning, the Church's art of painting has preserved many of the traditions of

THE ASSUMPTION OF THE VIRGIN MARY

A mural painted in the Church of St. Andrews (Philothea, Greece) by Photius Kontoglou.

our Church. A study of this art can teach matters of faith to every believer. This does not apply to only dogmatic teachings, but also to the hymns of the Church. In fact, it was customary to adorn the walls of our churches with representations of the Salutations to the Virgin Mary, mainly for those who lacked formal education. We can find such a mural of the Akathistos Hymn or Salutations to the Virgin Mary, which is the work of the priest John, in the year 1637, in the chapel of the Three Hierarchs of the Holy Monastery Varlaam of Meteora. A reprint of this mural painting can be found in the commemorative August issue for the year 1953 of the excellent periodical of the Orthodox Church, "Kibotos" (The Ark).

Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν εἰκονογράφησιν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ φωνεῖ τὸ «Χαῖρε Κεχαριτωμένη» εἰς τὴν Θεοτόκον, προβαίνων μετὰ συστολῆς καὶ δέους, διὰ τῆς δεξιᾶς εὐλογῶν, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατῶν κοντάρι, σημεῖον τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς του, καὶ ὄχι κρῖνον, ὅπως ζωγραφίζουν οἱ Καθολικοί, διὰ τὸ αἰσθηματικώτερον. Ἡ Παναγία κρατεῖ ἀδράκτι, ποὺ φανερώνει ὅτι εἰργάζετο νήθουσα. Ἡ σεμνὴ κλίσις τῆς κεφαλῆς καὶ ἡ κίνησις τῆς δεξιᾶς χειρός της φανερώνει τὴν ὑποταγήν της εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς νὰ λέγῃ: «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου. Γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου».

The Feast of the Assumption in Greece

By ANNE ANTHONY

The Virgin Mary, the Panayia, the chief object of popular worship in Greece, is significantly honored on two days of the year: March 25, the Annunciation, chosen as the Greek national holiday; and August 15, the day of Her Assumption into Heaven. On both days pilgrimages are made to two sacred shrines, one on the island of Paros and the other on the island of Tinos.

The principal festivities of August 15 center on the island of Tinos where, in the early years of the nineteenth century, an old icon was unearthed that was immediately found to possess miraculous powers. A small chapel was built on the site of its discovery, a short distance from the port. This has several times been replaced by ever larger structures to accommodate the huge crowds that annually flock to the island to pay homage to the Virgin and to petition Her for cures. The lame, the halt and the blind from all over Greece and indeed the Near East make the pilgrimage if they can possibly do so. The many votive offerings in the church and the wealth of the monastery bear witness to the miracle-working powers of the icon.

In 1917, King Constantine, father of the present monarch, fell seriously ill. He was a deeply religious man, and when medical aid apparently was of no avail, he asked that the Sacred Icon of Tinos be brought to him. It was conveyed to Athens under naval escort and it is said that as soon as it was brought into the royal presence the King became conscious of its healing powers and from then on his health steadily improved until it was completely restored. The Icon was again brought to Athens in 1945 during a serious illness of the late Archbishop Damaskinos. Its curative faculty was likewise immediately demonstrated by the Archbishop's rapid and complete restoration to health.

Approximately a week before the Feast day believers begin sailing for Tinos. To accommodate the enormous crowds every suitable craft is pressed into service on the Piraeus-Tinos route, and sailings to many other points are either greatly reduced in number or canceled for a week or more. Hotel accommodations are inadequate for the vast numbers that arrive every day and the wise take their tents with them and pitch them all along the way to the church and on the very terraces of the monastery. From the hour of midnight the church is constantly packed with worshippers coming and going, each one passing before the miraculous Icon and kissing it.

During the afternoon litany a procession headed by a priest bearing the Icon, escorted by four sailors, forms inside the church and marches through the streets of the town. Outside it is joined by a naval band and great crowds of worshippers. When it has made the rounds the procession returns to the church, the Icon is placed in its customary station, and the formal celebration has come to an end.

The atmosphere on the island during the entire period is gay and festive. The small harbor is literally choked with ships, a very pretty sight indeed, with every flag ahoist. The Greek Navy participates in the celebration by sending one of its larger vessels to the island. It was on this day in the year 1940 that an Italian submarine let loose a torpedo and sank the light cruiser Elli in broad daylight and in sight of thousands of people. The casualties were heavy, many aboard ship were killed or maimed and dozens on shore were wounded. It was the first of many hostile acts that led to the outbreak of war in October of that year.

Many philanthropic funds and scholarships have been instituted as a result of the great wealth accumulated through gifts to the church. One of the most noteworthy effects of the administration of the scholarship fund has been the development of a school of artists, many of whose reputations exceed the boundary not only of their native island but of their country as well. Some of them, such as Litras, Ghizis, Iacovides, Halepas, are not only known abroad but their works hang in the museums of France, Germany and Austria. The small museum on the island contains fine specimens of their works. Their paintings and sculptures are usually included in the general exhibitions of Greek artists held from time to time in the Zappeion exhibition building.

The Virgin's Icon in the beautiful church at Paros called the Ekatontapiliani, for its colonnade of one hundred columns, also had miraculous powers, but it does not equal in popular favor the shrine on Tinos. Opposite Paros is Antiparos, a small island with a famous cave that was a pirate stronghold in days gone by.

Both islands are well worth visiting. For the lover of comfort the feast days would not be suggested.

The Virgin Mary, the Ypermachos Strategos, is the patron saint of the Greek Army, and the troops firmly believe that she is with them in battle and precedes

(Continued on page 9)

Ο ΑΜΒΩΝ

ΤΟ ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ὑπὸ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Brookline, Mass.

Εἰσαγωγὴ

Τὸν μῆνα Σεπτέμβριον λαμπρύνει ἰδιαιτέρως ἡ Ἑορτὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Αἱ δύο Κυριακαὶ πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἑορτὴν ἔχουν ἀφιερωθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν Τίμιον Σταυρόν. Τὰ Εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου καὶ φωτίζουν πλουσίως τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ.

Καὶ τῶν τελευταίων δύο Κυριακῶν τὰ ἀναγνώσματα ἀναφέρονται ἐμμέσως εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ οὕτω συμπληροῦται μία ὡραία ἑνιαία εἰκὼν τῆς πίστεώς μας, ἐν ᾗ ζωγραφίζεται ἡ σημασία τοῦ Σταυροῦ καὶ ἡ θέσις μας ἔναντι τοῦ δι' ἡμᾶς σταυρωθέντος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ πλούσιος νεανίσκος

Κυριακὴ ΙΒ΄. Ματθαίου 19:16-26
(5 Σεπτεμβρίου)

«Νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ . . . λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;»

Ὁ νέος τοῦ Εὐαγγελίου φαίνεται ὅτι εἶχε τὰ πάντα ἄφθονα. Εἶχε κτήματα πολλά, γνώσεις ἱκανὰς καὶ εἶχε φυλάξει τὰς συνήθεις ἀρετὰς ποὺ ἀπήτει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Ἐν τούτοις δὲν ἐφαίνετο εὐχαριστημένος. Παρὰ τὸν ἐνάρετον βίον του, ὁ λαμπρὸς αὐτὸς νέος αἰσθάνεται ὅτι ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν ποθητὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς του. Ἡ ψυχή του δὲν ἔχει ἠρεμήσει. Ζητεῖ κάτι τὸ πιὸ τέλειο, πιὸ ὑψηλὸ καὶ μόνιμο. Ζητεῖ μίαν ἄλλην ζωήν, αἰωνίαν, θείαν. Ζητεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, μίαν ζωὴν οὐρανίαν, ὅπου θὰ βασιλεύῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο μὲ πόνον ψυχῆς πλησιάζει τὸν διδάσκοντα Χριστόν, γονατίζει καὶ γεμᾶτος ἀγωνίαν Τὸν ἐρωτᾷ: Τί ἐπὶ τέλους ἀγαθὸν πρέπει ἀκόμη νὰ κάνω διὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν εὐτυχισμένην ἐκείνην ζωήν, ποὺ τόσον λαχταρᾷ ἡ ψυχή μου;

Ὁ Κύριος, ποὺ μόνος γνωρίζει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς αὐτῆς, δὲν ἀρνεῖται τὸν εὐσεβῆ πόθον τοῦ νέου. Διὰ τοῦτο ἄλλως τε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, «ἵνα ζωὴν ἔχωσιν» οἱ ἄνθρωποι. Τίποτε ὅμως δὲν ἐπιτυγχάνεται ἄνευ κόπων. Καὶ ἐδῶ ἀπαιτεῖται προσπάθεια. Ἀπαιτεῖται ζωὴ ἐνάρετος καὶ βίος τέλειος, διότει τελεία καὶ θεία εἶναι ἡ αἰώνιος ζωή. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος προτρέπει τὸν νέον νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου καὶ δὴ τὴν κυριωτέραν καὶ πρώτην ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς συνανθρώπους μας.

Εἶναι ὄντως πολὺ δύσκολον εἰς ἡμᾶς νὰ ἀπαντήσωμεν θετικῶς εἰς τὴν προτροπὴν αὐτήν. Εἶναι πάρα πολὺ δύσκολον εἰς τὸν ἄνθρωπον ποὺ παλαίει τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς νὰ μὴν ἔχῃ παραβῇ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἐντολήν. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος δογματίζει: «Ἐξ ἔργων Νόμου οὐ δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος». Ἐν τούτοις ὁ νέος τοῦ Εὐαγγελίου ἐβεβαίωσε τὸν Ἰησοῦν ὅτι «πάντα ταῦτα ἐφύλαξεν ἐκ νεότητός του». Καὶ ὅμως μέσα του ἠσθάνετο ἔλλειψιν ἠθικήν, ἀτέλειαν πνευματικήν. Διὰ τοῦτο μὲ κάποιαν ἀγωνίαν ἐρωτᾷ τὸν Διδάσκαλον: «Τί ἔτι ὑστερῶ;» Τὸν ἴδιον πόνον αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν τοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξετάσῃ τὸν ἑαυτόν του, νὰ ἰδῇ πόσον χαμηλὰ εὑρίσκεται εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα τῆς ζωῆς του. Εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλάκις καὶ εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μας φαινόμεθα τέλειοι, ἄψογοι κατὰ πάντα. Καὶ ὅμως μέσα μας ἀκούεται τὸ ἐρώτημα: «Τί ἔτι ὑστερῶ;». Τοῦτο ἔχει δοθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν ὡς τὸ μόνον ἐλατήριον πρὸς ἐπιδίωξιν τῆς πνευματικῆς μας βελτιώσεως, πρὸς ἀναζήτησιν ὑψηλοτέρων ἀρχῶν ζωῆς. Εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἀπαντᾷ ὁ Κύριος: Ἐὰν θέλῃς νὰ ἀκολουθήσῃς τοὺς εὐγενεῖς παλμοὺς τῆς καρδίας καὶ νὰ ἀνέβῃς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς τελειότητός σου, τότε ἓν μόνον σοῦ λείπει: Νὰ πωλήσῃς πᾶν ὅ,τι ἔχεις, νὰ βοηθήσῃς ἀπὸ αὐτὰ τοὺς πτωχούς, καὶ τότε, ἀπηλλαγμένος τελείως ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, «ἀκολούθει μοι» καὶ θὰ ἐπιτύχῃς τὴν αἰώνιον ζωήν, τὸν οὐράνιον θησαυρὸν ποὺ ποθεῖ ἡ ψυχή σου καὶ ἡ ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου πνευματικοῦ.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τούτου ὁ νέος ἐγένετο περίλυπος. Ὄχι μόνον δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ συνεχίσῃ μὲ ἐνδιαφέρον τὴν συζήτησιν διὰ τὴν αἰώνιον ζωήν, ἀλλ' ἔφυγε καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τίποτε πλέον. Καὶ τότε ὁ Κύριος ἐπέφερε τὴν κρίσιν: Εἶναι πάρα πολὺ δύσκολον, σχεδὸν ἀδύνατον διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἕνας πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ κρίσις αὐτή, βγαλμένη ἀπὸ τὸ ἀλάθητον στόμα τοῦ Κυρίου, μένει μέχρι σήμερον διὰ νὰ ἐπισημαίνῃ τὸν κίνδυνον ποὺ θὰ διατρέχῃ πάντοτε ὁ ἄνθρωπος, ὅταν στηρίζεται εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου τούτου. Ἕνα ἐρώτημα ὅμως βασανίζει πάντοτε κάθε ἕναν ποὺ θὰ ἀντιμετωπίσῃ σοβαρῶς τὴν Εὐαγγελικὴν αὐτὴν ἱστορίαν. Εἶναι μήπως ὑπερβολικὴ ἡ ἀπαίτησις τοῦ Κυρίου ἢ ὁ νεανίσκος δὲν ἦτο καθόλου εὐσεβής; Οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δεύτερον δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ. Ἁπλούστατα· διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖται τελειότης, βίος ἐνάρετος. Ἀπαιτεῖται μία διαρκὴς ἀνάβασις ἀπὸ τῆς τυπικῆς ἀγάπης ἕως ὅτου βαθμηδὸν παύσωμεν νὰ ζῶμεν δι' ἑαυτούς, ἕως ὅτου ἀρχίσωμεν νὰ ζῶμεν μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον μας καὶ πρὸς τὸν Θεόν. Εἶναι ἀνάγκη διαρκῶς νὰ ἀνεβαίνωμεν ἕως ὅτου γίνωμεν «τέλειοι καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν τέλειος ἐστί». Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο φαίνεται ἀδύνατον. Εἶναι ὅλα ὅμως «δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ», ὅστις βοηθεῖ διὰ τῆς Χάριτός Του

ἐκείνους ποὺ προσπαθοῦν μὲ εἰλικρίνειαν νὰ τελειοποιηθοῦν.

Ἡ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία

Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἰωάννου 3:13-17
(12 Σεπτεμβρίου)

«Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».

Ὁ ἄνθρωπος ἐζήτησε καὶ ζητεῖ ζωὴν αἰώνιον. Ζωὴ ὅμως αἰώνιος εἶναι ἡ ἀληθὴς γνῶσις τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐπικοινωνία μας μὲ τὸν Θεόν. «Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν». (Ἰωάν. 17:3.) Ὁλόκληρος ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς δίψης τῆς ψυχῆς τῶν μεγάλων φιλοσόφων νὰ ἀνέβουν πρὸς τὰ ἄνω, νὰ συναντήσουν τὸ θεῖον, νὰ εὕρουν τὴν Ζωήν. Τοῦτο ὅμως ἐστάθη ἀδύνατον, διότι εἶναι ἀδύνατος ὁ ἄνθρωπος. Αἱ σωματικαὶ κλίσεις καὶ ἀδυναμίαι ἕλκουν βιαίως τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐναντίον τῶν ὑψηλοτέρων ἀνατάσεων αὐτῆς. Δύο νόμοι ἐργάζονται πάντοτε μέσα μας, ὁ «νόμος τοῦ πνεύματος» ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὁ «νόμος τῆς σαρκὸς» ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὰ κάτω. Μέσα εἰς τὴν σκληρὴν αὐτὴν πάλην δοκιμαζόμενοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, ἔκραζον μετὰ τοῦ Παύλου: «Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, ποῖος θὰ μὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ ἀδύνατον τοῦτο σῶμα ποὺ μὲ ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὸν θάνατον;» «Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν», ἀπαντᾷ ἀνακουφιστικὰ ὁ μέγας Παῦλος. (Ρωμ. 7:24-25.)

Εἰς τὸν μεγάλον ψυχικὸν πόνον ποὺ εἶχον δοκιμάσει οἱ ἄνθρωποι, ἀπήντησεν ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἔστειλε τὸν Υἱόν Του εἰς τὸν κόσμον, νὰ σταυρωθῇ διὰ τὰς ἁμαρτίας μας, νὰ ἀμβλύνῃ τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας, νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον καὶ νὰ ἀνοίξῃ ἐλεύθερον τὸν δρόμον πρὸς τὴν ζωήν. Ὁ ἄνθρωπος πλέον δύναται εὔκολα νὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὴν ζωήν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀτενίζῃ μὲ πίστιν εἰς τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα Χριστόν, ἀρκεῖ ἡ ψυχή του νὰ εἶναι προσηλωμένη εἰλικρινὰ εἰς Αὐτόν, ὡς τὸν μόνον βοηθὸν καὶ Σωτῆρα.

Τὴν σωτηρίαν μας διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχε προτυπώσει ὁ Θεός, ὅτε οἱ Ἑβραῖοι ἐβάδιζον διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Εἰς τὴν ἔρημον τοὺς συνήντησαν θανατηφόροι ὄφεις. Τότε ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὕψωσεν ἕνα χαλκοῦν ὄφιν καὶ ὅσοι ἀτένιζον πρὸς αὐτὸν ἐθεραπεύοντο ἀπὸ τὰ δαγκάματα τῶν φειδιῶν. Οὕτω τώρα ὁ Χριστὸς ὑψώθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ νὰ θεραπεύεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ δηλητηριώδη δαγκάματα τῆς ἁμαρτίας. Τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις γίνονται τώρα δυνατὰ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Θείας Χάριτος ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ.

Ἡ Ὕψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

(14 Σεπτεμβρίου)

Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς ταπεινώσεως ποὺ ἐβάδισεν ἡ θεία Ἀγάπη διὰ νὰ ἐξυψώσῃ τὸ ἐκπεσὸν πλάσμα της, τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἦλθε διὰ νὰ κρίνῃ τὸν ἁμαρτήσαντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ διὰ νὰ σώσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἀγάπη αὐτὴ ποὺ ἔδειξεν ὁ Θεὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἐλπὶς τοῦ Χριστιανοῦ, διότι πολὺ περισσότερον τώρα ποὺ συνεφιλιώθημεν διὰ τοῦ Σταυροῦ θὰ εἶναι ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μαζύ μας (Ρωμ. 5:2-11). Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρικὰ παρουσιάζει τὸν Τίμιον Σταυρόν, τὸ σύμβολον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας μας, καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς εὐλαβῆ προσκύνησιν.

«Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Ὁ ἄνθρωπος ὅμως εἶναι σύνθετος καὶ χρειάζεται καὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ διὰ νὰ ζήσῃ καὶ ἐκδηλώσῃ τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦ. Χρειάζεται νὰ αἰσθητοποιήσῃ, νὰ ξαναζήσῃ μὲ ὅλο τὸ εἶναι του, διὰ νὰ νοιώσῃ καλλίτερα μὲ τὸ πνεῦμα του τοὺς θείους θησαυροὺς τῆς πίστεως. Ὁ Χριστιανὸς ποὺ θὰ παρακολουθήσῃ μὲ τὴν ἀπαιτουμένην εὐσέβειαν τὴν κατανυκτικὴν τελετὴν τοῦ Σταυροῦ καὶ θὰ ἀσπασθῇ μὲ εὐλάβειαν τὸ Τίμιον Ξύλον, θὰ φύγῃ ὄντως μὲ μεγαλυτέραν, ζωηροτέραν καὶ βεβαιοτέραν τὴν πίστιν του. Ἡ ἐπιβλητικὴ τελετὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ξαναζωντανεύει τὴν πίστιν εἰς τὰς καρδίας μας καὶ δυναμώνει ἀκόμη τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀκολουθεῖ πάντοτε εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μας. Ἀρκεῖ νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Σταυρόν, ὡς εἰς θείαν δύναμιν καὶ σοφίαν εἰς σωτηρίαν.

THE FEAST OF THE ASSUMPTION IN GREECE

(Continued from page 7)

them in victory. It is the Panayia of Tinos that is believed to have led the Greek armies to victory in Albania in the war of 1940-41 against the Italians. Marshal Papagos, as Chief of Staff of the Combined Armed Forces of Greece, in his Order of the Day for August 15, 1949, at the time that the Greek Army had launched one of its final attacks against the Communist guerrillas, characteristically closes with the following: "May our Ever-Gracious Panayia, our Supreme General, who brought about the miracle of 1940, now again intercede with Almighty God to bless our honored arms and lead us to the final victory." The guerrillas admitted defeat about three months later.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ - 1ΟΝ

Ὑπὸ Αἰδ. ΙΩΣΗΦ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Saint Paul, Minnesota

Εἰσαγωγὴ

Ὅσοι ἔχουν μελετήσει καὶ ἔχουν γράψει περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μᾶς λέγουν, ὅτι μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ γενικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας μας ἤλλαξεν ριζικῶς. Μετὰ τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ γεγονὸς ἡ προσοχὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν ἡ αὐτοσυντήρησις καὶ διατήρησις τῶν φυλετικῶν μας ἀξιῶν, τῆς γλώσσης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἦτο δὲ ἔργον προνοίας τοῦ Θεοῦ καὶ δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης νὰ ἀποβῇ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἡ κιβωτὸς διαφυλάξεως τῶν ἀξιῶν αὐτῶν τῆς γλώσσης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ὄχι μόνον ἡ Ἐκκλησία ἔγινε προστάτης τῆς φυλετικῆς μας ζωῆς, ἀλλὰ ἔγινε καὶ μέτοχος καὶ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς δουλείας. Ὅλοι γνωρίζομεν τί ρόλον ἔπαιξεν ἡ Ἐκκλησία καὶ πόσον συνέτεινεν εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος μας. Ὡς ἦτο φυσικὸν καὶ ἀναπόφευκτον, ἐθνισμὸς καὶ θρησκεία ἔγιναν ἕνα. «Πίστις καὶ Πατρὶς» ἔγινε τὸ σύνθημα καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς Νεοελληνικῆς ζωῆς.

Ἐκ τῆς συμμαχίας ὅμως αὐτῆς μεταξὺ ἐθνισμοῦ καὶ θρησκείας προέκυψαν καὶ μερικὰ ἄλλα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνονται, ἀλλὰ τὰ συμπτώματα τῶν ὁποίων εἶναι φανερὰ εἰς τὰς σκέψεις τῶν ὁμογενῶν μας. Ἕνα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ ἄποψις ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ἓν ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, ὅπως ἡ γλῶσσα, ὁ οἰκογενειακὸς βίος, ἡ κοινωνικὴ ζωή, καὶ τόσα ἄλλα. Κατὰ τὴν σκέψιν αὐτήν, ὁ κύριος σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ἁπλούστατα νὰ ἐξυπηρετῇ τὰ ἐθνικά μας ἰδεώδη καὶ νὰ ὑψώνῃ τὴν ἐθνικήν μας ὑπερηφάνειαν καὶ ἐγωϊσμόν. Αὐτὴν τὴν νοοτροπίαν τὴν ἐξέφρασε πρὸ πολλοῦ ἕνας πολὺ καλὸς ἄνθρωπος, καὶ ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις προηγμένος Ἕλλην, ὅταν μοῦ εἶπεν: «Ἡμεῖς πρέπει νὰ ἔχωμεν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν πόλιν μας διὰ νὰ γνωρίζουν οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τώρα ὅτι ἦσαν Ἕλληνες ἐδῶ». Ἀπὸ τὴν φράσιν αὐτὴν ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς καὶ ἄλλοι ὅσοι σκέπτονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον δὲν χρειάζονται τὴν Ἐκκλησίαν παρὰ μόνον ὡς ὑπηρέτην τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας των. Βεβαίως δὲν ἀποκλείεται ἕνας ἄνθρωπος νὰ ἔχῃ τοιαύτας σκέψεις καὶ νὰ εἶναι ταυτοχρόνως πιστὸς καὶ ἐνάρετος χριστιανός. Πάντως ὅμως ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἐσφαλμένη σκέψις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα καὶ τὸ ζήτημα τοῦ κυρίου σκοποῦ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας

Ὁ πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν αἰωνίαν κόλασιν. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς ὅλα τὰ μέλη μιᾶς κοινότητος. Ὅπως οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν συγχώρησιν ἁμαρτιῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ἔτσι καὶ σήμερον ἡ Ἐκκλησία εἰς ὅλας τὰς κινήσεις αὐτῆς πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὰς ψυχάς, ἀπὸ τὰ σπίτια μας καὶ ἀπὸ τὰς κοινοτικάς μας ὑποθέσεις. Καὶ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ τὸ κατανοήσωμεν ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν Παράδεισον, διότι εἴμεθα Ἕλληνες, οὔτε ἐπειδὴ εἴμεθα Ὀρθόδοξοι, οὔτε ἐπειδὴ ἀνήκομεν εἰς τὸ Α ἢ Β σωματεῖον, ἢ εἴμεθα πλούσιοι ἢ πτωχοί. Διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ γίνωμεν ἄξιοι νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν, χρειαζόμεθα μόνον εἰλικρινῆ καὶ καθημερινὴν ἐφαρμογὴν τῆς διδαχῆς καὶ μίμησιν τοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ. Ὁ σκοπός, ἑπομένως, τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ κηρύξῃ, νὰ ἐπιμεληθῇ καὶ φροντίσῃ διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Δεύτερος σκοπὸς τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς κοινωνίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζεται. Ὁ Χριστιανισμός, ἐκεῖ ὅπου ἐφαρμόζονται ἡ διδαχὴ καὶ ὁ βίος τοῦ Χριστοῦ, μετατρέπει καὶ καλλιτερεύει καὶ ἐξυψώνει τὴν γενικὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας. Ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ ἡ ὠργανωμένη Χριστιανικὴ θρησκεία, φροντίζει καὶ κατορθώνει νὰ ἐπιτύχῃ ζωὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἑδρεύει καὶ ἐπικρατεῖ ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅταν αὐτὸ γίνεται, τότε ἐπαληθεύει τὸ ρητὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι μεθ' ἡμῶν». Ὅταν, ἀντιθέτως, ἡ Ἐκκλησία δὲν κατορθώνῃ νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅταν δὲν κάμνῃ μιμητὰς τοῦ Χριστοῦ, τότε αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἕνας λαμπρὸς θεσμός, ὁ ὁποῖος στολίζει τὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι συνεπὴς πρὸς τὸν προορισμόν του.

Ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῆς ὁμογενείας

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τοὺς ὡραίους σκοποὺς τοῦ ἔργου τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἐρχόμεθα εἰς τὸ σχετικὸν θέμα μὲ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ὁμογενῶν μας καὶ τὴν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας μας ἐν Ἀμερικῇ. Εἰς ποῖον πνευματικὸν ἐπίπεδον εὑρισκόμεθα; Κατὰ πόσον καὶ πόσοι ἐκ τῶν Χριστιανῶν μας εἶναι ἀληθῶς ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς πνευματικῆς σωτηρίας; Κατὰ πόσον ἔχει ἱδρυθῇ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὁμογένειαν; Κατὰ πόσον λειτουργεῖ καὶ κυβερνᾷ ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ ζητήματα τῶν κοινοτήτων μας καὶ

εἰς τὰς τόσας ἄλλας κινήσεις τῆς ζωῆς μας; Πρὶν ἀπαντήσωμεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις αὐτὰς ἢ κάμωμεν ἀνάλυσίν τινα, καλὸν θὰ εἶναι νὰ εἴπωμεν μερικὰ περὶ τῆς προόδου τῆς Ἐκκλησίας μας ἐδῶ, καὶ περὶ ἐκείνων οἵτινες ἔχουν συνεισφέρει εἰς αὐτήν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοήσωμεν τὴν συνεισφορὰν τὴν ὁποίαν ἔκαμαν εἰς τὴν πνευματικήν μας κληρονομίαν οἱ πρωτοπόροι, οἱ σκαπανεῖς, οἵτινες ἦλθον εἰς τὴν Ἀμερικὴν χωρὶς οἰκονομικὰ μέσα. Διὰ τῆς σκληρᾶς ἐργασίας, κατώρθωσαν ὄχι μόνον νὰ ἀνταπεξέλθουν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου των καὶ ὑποχρεώσεις αὐτῶν πρὸς τοὺς οἰκείους των, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ὀργανώσουν κοινότητας καὶ σωματεῖα, καὶ νὰ ἱδρύσουν Ἐκκλησίας καὶ σχολεῖα, τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῶν πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰλικρινεῖς καὶ εὐσεβέστατοι, οἵτινες εἶναι οἱ στυλοβάται καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡμεῖς ποὺ ἐργαζόμεθα εἰς αὐτὴν εὐχαριστοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸν Ὕψιστον δι' αὐτοὺς καὶ τὴν συνεισφοράν των.

Ἐλλείψεις καὶ ἀνάγκαι

Ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ λέγωμεν ὅλα αὐτά, δὲν ἐννοεῖ ὅτι πρέπει νὰ κλείσωμεν καὶ τὰ μάτια μας εἰς τὴν ἔλλειψιν βαθυτέρας πνευματικῆς καλλιεργείας εἰς τὴν ζωήν μας. Νὰ μὴ νομίζωμεν ἐπειδὴ ἔχομεν ἀποκτήσει μεγαλοπρεπεῖς Ναούς, ὅτι ἔχομεν ταυτοχρόνως ἐξασφαλίσει καὶ τὴν πνευματικήν μας σωτηρίαν. Δὲν πρέπει νὰ μένωμεν ἱκανοποιημένοι μόνον μὲ αὐτὰ ποὺ ἔχομεν ἀποκτήσει. Ἕνας γεωργὸς σπέρνει τὸ σιτάρι του καὶ εἰς τὸ θέρος λαμβάνει 20 κιλὰ τὸ στρέμμα. Ἕνας ἄλλος γεωργός, γείτονας τοῦ πρώτου, καὶ αὐτὸς σπέρνει τὸν ἴδιον χρόνον, ἀλλὰ τὸ θέρος παίρνει 40 κιλὰ εἰς τὸ στρέμμα. Ὁ σπόρος εἶναι ὁ ἴδιος, τὰ συστατικὰ τοῦ χώματος τὰ ἴδια, ἀλλὰ τὸ εἰσόδημα διαφορετικό. Διατί ἡ διαφορά; Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν καλλιέργειαν, κόπον, μέθοδον καὶ φροντίδα τοῦ δευτέρου γεωργοῦ. Ἐὰν θὰ ἔχωμεν ἀνθρὸν μέλλον ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὡς Ἐκκλησία, θὰ τὸ ἀποκτήσωμεν μόνον διὰ βαθείας πνευματικῆς ζωῆς.

Τὸ ὅτι χρειαζόμεθα νὰ ἀρχίσωμεν ἀμέσως μίαν τοιαύτην καλλιέργειαν, κάθε συνεπὴς καὶ ἀφιερωμένος Χριστιανὸς τὸ ἀντιλαμβάνεται. Ἕνας ἀληθὴς καὶ ταπεινὸς Χριστιανὸς ἡγέτης καὶ ἀξιωματοῦχος εἰς τὸ GOYA μοῦ εἶπε πρὸ καιροῦ: «Χρειαζόμεθα πνευματικὴν ἀναγέννησιν, Πάτερ, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας».

Εἰς τὸ ἑπόμενον: Πότε εἴμεθα ἀναγεννημένοι πνευματικῶς — Τὰ μέσα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἡ παρεξηγημένη χρῆσις των — Πρὸς νέαν πολιτικὴν πνευματικῆς ἀναγεννήσεως.

The Nursery Class

By "LU" MANDAKAS
Asbury Park, N. J.

Until a recent time the Greek Church School has given little attention to the children under four years of age. When the Nursery Classes were first established for three and four year olds, the curriculum consisted of a set of toys to play with to pass away the time as pleasantly as possible while parents were in church.

Suddenly though we have come face to face with the fact that in the first four years, when a human being learns more than in any other given period of his life, the child has been forming habits, receiving impressions, laying foundations for good or ill, that are all important in determining what the rest of his life is to be. The little child comes from the home where he is in an atmosphere of love and protection. His venture into what seems to us so intimate and homelike a place such as a Nursery Class is to him a great and new experience of strange faces and unknown ways. He needs sympathetic understanding and loving guidance.

His vocabulary is limited and one of the hardest things that a teacher of very young children has to learn to do, is how to put her thoughts into the right words so that they become his thoughts. The Greek Sunday School Teacher combines her stories around the factors the children know from home: *Panagia, Christos* and *Theos.*

A child should be taught his Cross and his behavior in church, as children have the tendency to sit and talk throughout the service. They should be taught the importance of prayers as their means of conversing with God. Small prayers should be taught to them to repeat at home, before eating, when retiring, and when getting up in the morning.

"Play" can be well worked around the theme of the lesson. Many of the lessons can effectively be taught through the use of films and flanograph. Also added materials for the lesson can be coloring and cut out books on stories from the Old and New Testament. These activities not only can but will add interest and imagination to the lesson.

Last but not least is the Greek language. Greek should be spoken first in the home and then at school. The Nursery Sunday School Teacher should speak as much Greek as her pupils understand. She should aim to acquaint her children with familiar words and this can successfully be accomplished through poems and little songs. It is here, as we said before, where the child will get his first impressions not only of the teachings but of the language.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΙΣ EVANSTON ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

"Οταν θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ τεῦχος τοῦτο τοῦ «Παρατηρητοῦ», ὀλίγαι ἡμέραι θὰ ὑπολείπωνται μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ 2ου Συνεδρίου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς Evanston, Illinois. Εἰς τὸ τόσης σπουδαιότητος Παγχριστιανικὸν τοῦτο συνέδριον, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀντιπροσωπεύσουν οἱ κάτωθι. (α) Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον: Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Μιχαήλ, Μητροπολίτης Φιλαδελφείας Ἰάκωβος, οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς Ἐλαίας Ἀθηναγόρας καὶ Ναζιανζοῦ Ἰεζεκιήλ, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μάξιμος Ραπανέλης καὶ ὁ Ἱεροδιάκονος Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης. Τῆς ἐπιτροπῆς ἐπίσης συμμετέχει ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μητροπολίτης Θυατείρων Ἀθηναγόρας καὶ οἱ Ἀρχιμανδρῖται τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς, Ἰάκωβος Κουκούζης, Νίκων Πατρινάκος, Εὐσέβιος Παπαστεφάνου καὶ Ζαχαρίας Ἐξηντάρης. (β) Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος: Οἱ καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. κ. Α. Ἀλιβιζάτος, Π. Τρεμπέλας, Π. Μπρατσιώτης, Ι. Καρμίρης, Β. Ἰωαννίδης, Κωνστ. Μπόνης, Γεράσ. Κονιδάρης. Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. κ. Δ. Μωραΐτης, Μ. Σιώτης, Ι. Τράκας.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Πολλοὶ θεολόγοι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ δημοσιευμάτων των ἔχουν σαφῶς καθορίσει τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν λεγομένην ταύτην κίνησιν καὶ ἔχουν ἀποφανθῇ περὶ τοῦ χαρακτῆρος, τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ ἀπόφασις τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου. Δὲν πρέπει νὰ σκανδαλίζῃ τὴν συνείδησιν οὐδενὸς ἐκ τῶν χριστιανῶν μας ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς συμμετοχῆς, ἐφ' ὅσον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κος Μιχαὴλ εἰς τὸ ἄρθρον διὰ τὸ Evanston, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸν «Παρατηρητὴν» τοῦ προηγουμένου μηνός, «ἐπαγωνιζόμενοι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει» ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πάντοτε «ἕτοιμοι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ἡμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος».

Πρὸς τούτοις ἡ Ἐκκλησία μας, κατανοοῦσα τὴν σημερινὴν κρίσιν τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν, κάνει φανερὸν διὰ τῆς στάσεώς της, ὅτι πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ ἐν ὠργανωμένον μέτωπον Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ ὁποῖον ν' ἀντιτάσσῃ εἰς τὸν ἀντιχριστιανικὸν σύγχρονον ματεριαλισμὸν τὴν πίστιν πρὸς τὸν «Ἰησοῦν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα» καὶ ὡς μοναδικὴν ἐλπίδα λύσεως τῶν δυσκόλων προβλημάτων τοῦ σημερινοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐκκλησία μας δέ, δύναται νὰ κινηθῇ θαυμάσια ἐντὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἐφ' ὅσον τοῦτο, ὡς καθωρίσθη εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ Amsterdam καὶ ἐβεβαιώθη εἰς τὸ λεγόμενον "Toronto Statement," «ἀποκηρύττει κάθε σκέψιν ὅπως ἀποβῇ ἐν ὁμοποιημένον ἐκκλησιαστικὸν οἰκοδόμημα ἀνεξάρτητον τῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ ἐφ' ὅσον, ὡς παρετήρησε τελευταίως ὁ γενικὸς γραμματεὺς αὐτοῦ Dr. Visser't Hooft, «ἐνισχύει εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν συνεργασίαν μεταξὺ ὅλων ἐκείνων, ποὺ τρέφουν κοινὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα». (Statement by Dr. Visser't Hooft of July 8, 1954.)

Η ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου, διὰ παρατηρητῶν τοὐλάχιστον, ὡς ἠλπίζετο καὶ ἐφαίνετο ἀπὸ τὰς ὁδηγίας περὶ Οἰκουμενικῆς κινήσεως ποὺ ἐξέδωσε τὸ Βατικανὸν κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1949. Καὶ ἡ ἐλπὶς ὅμως αὕτη συνετρίβη, προσκρούσασα εἰς τὸν βράχον τοῦ ὑπερφιάλου Ἀμερικανικοῦ Καθολικισμοῦ. Τοὐλάχιστον αὐτὸ δεικνύει ἡ ποιμαντικὴ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἀπέλυσε τὴν 8ην Ἰουλίου ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Σικάγου Καρδινάλιος Stritch, καὶ ἡ ὁποία, ἂν καὶ δὲν ἀναφέρεται σαφῶς εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, ἐν τούτοις, γραφεῖσα ἀπὸ τὸν Καθολικὸν Ἐπίσκοπον Σικάγου κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς γενικῆς συνελεύσεως τούτου, κλείει τὴν θύραν τῆς προσελεύσεως τῶν Καθολικῶν παρατηρητῶν.

Εἰς τὴν λῆψιν τῆς ἀρνητικῆς αὐτῆς ἀποφάσεως,

φαίνεται ὅτι ἐβάρυνεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ, ὡς ἀφέθη νὰ ἐννοηθῇ τελευταίως εἰς Καθολικὸν περιοδικὸν τῆς Γαλλίας. Ἀλλὰ τί ἔχει νὰ κερδίσῃ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, μὲ τὸ νὰ ἀποκόψῃ κάθε εἴδους ἐπαφὴν μὲ μίαν κίνησιν, ἥτις ζητεῖ νὰ ἐπουλώσῃ τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν ἤνοιξε εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀπομάκρυνσις, ἡ ἔλλειψις ἀγάπης καὶ ἡ ἔλλειψις ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν χριστιανῶν; Δὲν ἐννοεῖ ἄραγε τὸ Βατικανόν, ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος διὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ διαφώτισις, ἥτις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐπαφῆς καὶ ἐπικοινωνίας; Ὁ χρόνος καὶ ἡ πεῖρα δὲν ἐδίδαξαν ἀκόμη τὴν Ρώμην, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ πρὸς τοὺς ἄλλους χωρὶς νὰ ἀναμένῃ ὑπερφιάλως νὰ ἔλθουν οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτήν;

Ἂς προσευχώμεθα διὰ τὴν ἀλλαγὴν καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βατικανοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανικοῦ Ἱεραποστολισμοῦ.

16 ΙΟΥΛΙΟΥ 1954

Ἡ 16 ἡμέρα τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου ἔκλεισε τὴν ἐπέτειον τῶν ἐννεακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ Σχίσματος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προερχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν καὶ κατευθυνόμενος εἰς Evanston, Ill., ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ μέλους τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἐκεῖ συνέδριον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ὁ καθηγητὴς τῆς Συστηματικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἰ. Καρμίρης, ἔτυχε νὰ φιλοξενῆται κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην ἐπέτειον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ παρεκαλέσαμεν τὸν ἐκλεκτὸν ἐπιστήμονα νὰ γράψῃ διὰ τοῦ «Παρατηρητοῦ» εἰδικὸν διὰ τὸ Σχίσμα ἄρθρον, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως ἔκαμε. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δημοσιεύομεν εἰς τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας.

ΤΟ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν ἱστορικῶν στοιχείων εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἄρθον τοῦ Κυρίου Καρμίρη, σαφῶς διαφαίνεται, ὅτι τὸ Σχίσμα τοῦ ἀρράφου χιτῶνος τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν διαίρεσιν τῆς μιᾶς Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας εἰς δύο ἡμίση, προεκάλεσε τὸ «ἀντικανονικόν», «ἀχαρακτήριστον» καὶ «ἀπονενοημένον» πραξικόπημα τῶν Λατίνων, ἐναντίον τῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν τὴν 16ην Ἰουλίου 1054 διὰ παραμικρὰς αἰτίας καὶ «παραδόξως διὰ τὴν ἐμμονὴν τῶν Ὀρθοδόξων εἰς τὰ παραδεδομένα»!...

Η ΕΠΑΝΕΝΩΣΙΣ

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὁ Κος Καρμίρης συζητεῖ τὴν δυνατότητα διὰ τὴν ἐπανένωσιν τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐκεῖ σαφέστατα καθορίζεται ὅτι ἡ ἐπανασύνδεσις αὕτη δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀρχαίας ἡνωμένης Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῶν ὀκτὼ πρώτων αἰώνων, καὶ ἐπὶ ἴσοις ὅροις, ἀποβαλλομένου παρ' ἀμφοτέρων παντὸς μεταγενεστέρου στοιχείου ἀγνώστου καὶ ἀσυμβιβάστου εἰς τὴν ἀρχαίαν κοινὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν αὐτῶν καὶ διατηρουμένης ἀθίκτου τῆς αὐτοτελείας καὶ ἀνεξαρτησίας ἑκατέρας.

V. CONGAR

Εἶναι ὅμως ἕτοιμος ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία νὰ ἀπαρνηθῇ ὅλας τὰς καινοτομίας εἰς τοὺς τομεῖς τῆς πίστεως, τῆς λατρείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ὅσας ἀντίκεινται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν γνησίαν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν τῆς ἀρχαίας ἡνωμένης καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας; Εἷς ἐκ τῶν μεγάλων συγχρόνων θεολόγων τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς εἶπεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὡς ἀναφέρει τὸ ἄρθρον, ὅτι «Πρέπει νὰ ἀλλάξωμεν, διότι ἐὰν δὲν ἀλλάξωμεν τίποτε, τίποτε δὲν θὰ γίνῃ». Ἀλλὰ πιὸ κάτω προσέθεσεν: «Ἂν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἀλλάξῃ, δύναται ὅμως νὰ ἐξηγηθῇ καλλίτερον»!... Καὶ ὁ νοῦς τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὴν σκέψιν τοῦ Κου Congar ὡς ἑξῆς: Ἐὰν ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία γνωρίζῃ ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ, τότε ποίου τὴν ἀλλαγὴν θὰ βοηθήσῃ ἡ περὶ αὐτῆς ἐξήγησις; . . . Ἀσφαλῶς κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι κατὰ τὰς μυχίας ἐπιθυμίας τῶν Καθολικῶν καὶ τοῦ Κου Congar, αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν! . . .

ΚΥΚΛΟΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Καὶ ἄλλοτε ἠσχολήθησαν αὐταὶ αἱ στῆλαι μὲ τὸ προκείμενον θέμα. Ἡ πρωτοβουλία δι' αὐτοὺς φυσικὰ πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς Αἰδεσ. Ἱερεῖς μας. Διψοῦν αἱ Κοινότητές μας διὰ τοιαύτην ἐργασίαν. Εἰς τὰς πολὺ ὀλίγας Κοινότητας ποὺ ἔγινε αὐτὸ τὸ πείραμα ἐπέτυχεν ἀπόλυτα. Τὸ πλέον δὲ ἐνδιαφέρον σημεῖον εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν εἶναι ὅτι ἡ νέα γενεὰ εἶναι ἐκείνη, ποὺ συχνάζει εἰς τοὺς κύκλους μελέτης τῆς Γραφῆς. Ἀποτελεῖ τοῦτο διὰ τὸν Ἱερὸν Κλῆρον εὐκαιρίαν πρώτης τάξεως, ποὺ πρέπει νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῇ.

ΠΑΙΔΕΙΑ

6ον Η ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

(ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ)

Ὑπὸ ΦΙΛ. Δ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ἂν γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τῆς προσχολικῆς ἡλικίας — θέμα τοῦ πέμπτου σημειώματος — μποροῦμε νὰ κινούμεθα καὶ ἐλεύθερα καὶ μὲ ἐπιτυχία, δὲν μποροῦμε προφανῶς νὰ κάνωμε τὸ ἴδιο γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τῆς σχολικῆς ἡλικίας. Μόλις τὸ παιδὶ προχωρήσῃ στὸν ἕκτο χρόνο τῆς ἡλικίας του, εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ φοιτήσῃ σὲ ἕνα σχολεῖο, δημόσιο ἢ ἰδιωτικό, τοῦ ὁποίου ἡ ὀργάνωση καὶ ἡ λειτουργία ρυθμίζονται ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας καὶ ἀπὸ ἀρχὲς καὶ ὁδηγίες μελετημένες πολύπλευρα ἀπὸ εἰδικὲς ἐκπαιδευτικὲς καὶ ἐπιστημονικὲς ὑπηρεσίες καὶ θεσμούς. Ἔτσι τὸ Ἀμερικανικὸ σχολεῖο, ἐνῷ φαινομενικὰ ἀποτελεῖ ὑπόθεση τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ἢ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὀργανώσεων, στὴν πραγματικότητα εἶναι ἕνα σχολεῖο ἐνιαῖο στὶς κατευθύνσεις του, ἀντλεῖ τὶς ἐμπνεύσεις καὶ τὶς δυνάμεις του ἀπὸ ὁλόκληρη τὴν Ἀμερικανικὴ κοινωνία καὶ ἐξελίσσεται, ὅπως εἶναι ἐπόμενο, σὲ ὄργανο τῆς ὅλης ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς παιδείας. Ἡ κοινωνία ἐξ ἄλλου — κοινωνία δημοκρατική, προοδευτική, πλούσια σὲ μέσα ὑλικὰ καὶ πνευματικὰ — πλουτίζει διαρκῶς τὴ ζωὴ τοῦ σχολείου καὶ ἀνεβάζει ὅλο καὶ πιὸ ψηλὰ τὸ ἐπίπεδο τῶν ἐπιδόσεών του.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἂν ἡ Ἑλληνορθόδοξος ὁμάς, ἑρμηνεύοντας σωστὰ τὴν πολιτιστική της ἀποστολή, φιλοδοξῇ νὰ διατηρῇ εἰδικὰ Ἑλληνοαμερικανικὰ σχολεῖα, πρέπει συγχρόνως νὰ φιλοδοξῇ καὶ νὰ φροντίζῃ νὰ κρατᾷ τὰ σχολεῖα αὐτὰ στὸ ἐπίπεδο τῶν ἄλλων σχολείων. Χρέος μας λοιπὸν ἔκδηλον εἶναι ὄχι ἁπλῶς νὰ κρατοῦμεν ὀλίγα ἢ περισσότερα σχολεῖα ἀνοικτά, ἀλλὰ νὰ τὰ μεταβάλωμε σὲ κέντρα πραγματικῆς παιδείας ποιοτικὰ ἴσης καὶ ἀνώτερης, ἂν εἶναι δυνατόν, ἀπὸ τὴν παιδεία ποὺ προσφέρεται σὲ ἀντίστοιχα Ἀμερικανικὰ σχολεῖα. Διδακτήρια, διδάσκοντες, ἐποπτεία καὶ διοίκηση, προγράμματα μαθημάτων καὶ ἐνασχολήσεων, ἐποπτικὰ μέσα, βιβλία, ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξασφαλίζωνται, νὰ βελτιώνωνται συνεχῶς καὶ νὰ ἀνεβαίνουν, ὥστε νὰ συναντοῦν τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅσα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ νὰ καυχηθῇ ἡ παιδαγωγικὴ σκέψη καὶ ἡ σχολικὴ πράξη τῆς χώρας. Μποροῦμε; Προφανῶς μποροῦμε ὡς ἕνα πολὺ προχωρημένο σημεῖο, ἀρκεῖ ὅλοι οἱ ἀσχολούμενοι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τὴν παιδεία μας νὰ ἐργάζωνται προγραμματισμένα, νὰ συνεργάζωνται μὲ τὶς ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ νὰ ἀκολουθοῦν καὶ νὰ ἐφαρμόζουν τὶς ὁδηγίες των.

Ἀλλά, ἂν εἶναι νὰ ἀντιμετωπίσωμε σοβαρὰ καὶ νὰ ἐπωμισθοῦμε μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ μὲ γνώση βαθύτερη τὸ χρέος τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν παιδιῶν μας — χρέος ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν προνομιακὴ ἰδιοτυπία τῆς ὁμάδος μας — ποιοὺς κυρίως σχολικοὺς τύπους θὰ ἔπρεπε νὰ προτάξωμε, νὰ ἐπιβάλωμε καὶ νὰ ἐνισχύσωμε;

α) Τὸ νηπιαγωγεῖο: Ὁ τύπος αὐτός, ποὺ ἀφορᾷ τὴν παιδεία τῆς προσχολικῆς ἡλικίας, μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ σταθῇ ἐπιτυχῶς σὲ κάθε Κοινότητα. Ἡ ἀποστολή του, ὅπως ἐτονίσθη, εἶναι ὑψίστη. Ὁ θεσμὸς τοῦ νηπιαγωγείου, καθολικευόμενος, θὰ ἀποτελέσῃ τὰ πιὸ στερεὰ θεμέλια τοῦ ὅλου ἐκπαιδευτικοῦ μας οἰκοδομήματος. Ἂν τὸ παιδὶ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας μᾶς ξεφύγῃ, τότε εἶναι ἀδύνατο νὰ προχωρήσωμε θετικὰ στὴ συστηματικώτερη παιδεία.

β) Τὸ ἀπογευματινὸ σχολεῖο: Ὅπως ἔχουν σήμερα τὰ πράγματα, τὸ ἀπογευματινὸ σχολεῖο εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ὁ κύριος κορμὸς τῆς ἐθνικοθρησκευτικῆς παιδείας μας. Τὰ μειονεκτήματα ποὺ παρουσιάζει τὸ σχολεῖο αὐτὸ εἶναι πολλά. Ἂν ὅμως τὸ ἀπογευματινὸ σχολεῖο γίνῃ μιὰ ἀπὸ τὶς κυριώτερες ὑποθέσεις τῆς Κοινότητος καὶ τῶν παραγόντων της καὶ ἂν ἡ ἐργασία του στηριχθῇ σὲ ἀρχὲς συγχρονισμένες καὶ σὲ μέσα κατάλληλα, μποροῦμε νὰ προσβλέπωμε πρὸς αὐτὸ σὰν πρὸς ἕνα ἄριστο μέσο γιὰ νὰ ἐξασφαλίζωμε καὶ νὰ ἐμπεδώνωμε στὰ παιδιά μας τοὺς πρώτους σταθεροὺς προσανατολισμοὺς καὶ τὰ συναισθήματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐκτιμήσεώς των πρὸς τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς τῆς ὁμογενείας. Ἂν τὸ ἀπογευματινὸ σχολεῖο παρουσιάζῃ σήμερα τόσες καὶ τόσες ἀδυναμίες στὴ λειτουργία του καὶ στὶς ἐπιτεύξεις του, εἶναι κυρίως, διότι τὸ φορτώνομε μὲ μορφωτικοὺς σκοπούς, ποὺ δὲν ταιριάζουν καθόλου στὴ φύση του καὶ στὴν ἀποστολή του, καὶ διότι δὲν μπορέσαμε ἀκόμη νὰ ρυθμίσωμε τὴ ζωή του σύμφωνα μὲ ὅσα οἱ ἁρμόδιες ὑπηρεσίες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μελετοῦν καὶ συνιστοῦν. Μία ἐνθουσιώδης καὶ μορφωμένη δασκάλα, ἕνα πρόγραμμα μαθημάτων καὶ ἐνασχολήσεων συνταιριασμένων μὲ τὸ χρόνο καὶ μὲ τὴν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ ποὺ γυρίζει ἀπὸ τὴν ἐργασία του στὸ Ἀμερικανικὸ σχολεῖο, μιὰ αἴθουσα φωτεινὴ καὶ ἐπαρκεῖς ἐλεύθεροι χῶροι, ὅλα αὐτὰ μαζὶ μποροῦν νὰ δώσουν στὸ ἀπογευματινὸ σχολεῖο νέα ζωή.

γ) Τὸ ἡμερήσιο σχολεῖο: Γιὰ τὸν τύπο τοῦ σχολείου αὐτοῦ ἔγινε καὶ γίνεται λόγος πολύς. Ἡ ἵδρυσή του προσκρούει σὲ ἐμπόδια πολλά, τὸ κυριώτερο ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ ἔλλειψη ἐπαρκῶν οἰκονομικῶν μέσων. Προφανῶς γιὰ νὰ ἱδρυθῇ καὶ νὰ λειτουργήσῃ ἐπιτυχῶς ἕνα ἡμερήσιο σχολεῖο, χρειάζεται πρῶτα ἀπὸ ὅλα ἕνα συγχρονισμένο διδακτήριο, ποὺ κοστίζει χιλιάδες καὶ χιλιάδες δολλαρίων. Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμός του ἐπίσης δὲν εἶναι περιωρισμένος. Κάθε ἄλλο. Προσωπικὸ ἐκ-

λεγόμενο σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς πολιτείας καὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ἐφαρμογὴ προγραμμάτων συγχρονισμένων, ἐξασφάλιση ἐπαρκῶν καὶ καταλλήλων μέσων διδασκαλίας, εἶναι ὄντως πράγματα ποὺ προϋποθέτουν σημαντικώτατη δαπάνη. Ὅταν δὲν ὑπάρχουν τὰ ἀπαιτούμενα μέσα, ἀρχίζει, ὡς γνωστόν, ὁ συμβιβασμὸς καὶ ἡ παθητικὴ προσαρμογὴ πρὸς ὅ,τι εἶναι μέτριο ἢ καὶ ἀπαράδεκτο ἀκόμη, ὁπότε ἀντὶ νὰ ὑπηρετοῦμε μᾶλλον βλάπτομε τὴ μεγάλη ὑπόθεση τῆς παιδείας. Πάντως, ἐπειδὴ ἕνα ἄριστο ἡμερήσιο σχολεῖο, λόγῳ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς του, θὰ ὑπηρετοῦσε θετικώτερα τοὺς μορφωτικούς μας σκοπούς, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχύωμε κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἵδρυσή του. Ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ λειτουργοῦν δέκα ὡς δεκαπέντε ἄριστα ἡμερήσια σχολεῖα στὰ μεγάλα κέντρα τῆς χώρας, ἡ ἐθνικοθρησκευτικὴ παιδεία θὰ εἶχε νὰ κερδίσῃ πολλά. Εἶναι δύσκολο νὰ ὁμιλοῦμε γιὰ μιὰ παιδεία πλατειὰ καὶ ὁλοκληρωμένη, ἂν ἀπὸ τὸ σῶμα της λείπῃ ἐντελῶς τὸ ἡμερήσιο σχολεῖο.

δ) Θερινὰ σχολεῖα καὶ κατασκηνώσεις: Ἡ ἀποστολή τους εἶναι μεγάλη καὶ τὰ κέρδη, ὅπως τὸ ἀπέδειξεν ἤδη ἡ πράξη, εἶναι σημαντικώτατα. Οἱ θερινὲς διακοπὲς εἶναι μία μεγάλη καὶ κατάλληλη χρονικὴ περίοδος, ποὺ μποροῦμε ἄριστα νὰ ἐκμεταλλευθοῦμε γιὰ τοὺς συναισθηματικοὺς κυρίως προσανατολισμοὺς τῶν παιδιῶν μας πρὸς ὅσα ἡ Κοινότης συμβολίζει καὶ ὑπηρετεῖ. Τὸ θερινὸ σχολεῖο καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως οἱ θερινὲς κατασκηνώσεις ἔχουν γίνῃ ὀργανικὸ σχεδὸν τμῆμα τῆς Ἀμερικανικῆς παιδείας καὶ ἂν στηριχθοῦμε στὴν ἀποκτημένη πλούσια πεῖρα, μποροῦμε καὶ πρέπει νὰ ἐνσωματώσωμε κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο στὸ ὅλο ἐκπαιδευτικό μας σύστημα τοὺς θεσμοὺς αὐτούς.

Μὲ τὸ σημείωμα τοῦτο κλείνει ὁ πρῶτος κύκλος τῶν γενικῶν σκέψεων καὶ παρατηρήσεων γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς βασικῆς ἐθνικοθρησκευτι-

(Συνέχεια εἰς τὴν 17ην σελίδα)

Talks with Teachers and Parents

The Church School in the Home

By Rev. A. H. DEMOPOULOS
Los Angeles, Calif.

When will we find ourselves? When will we come to understand more fully that our way of life must be based on the Christian Faith if it is to flourish and bear fruit? When will we accept the teachings of the Church that can give us the sureness and calmness that come from knowing God?

These questions and many more related phrases of inquiry are oft-times quizzing our minds, for our main concern is not for self but for our children. We realize with the passing of every new day, our grave shortcomings in the realm of religion, but what are we doing to insure our children's spiritual health? Let us not just recognize our frailties, but let us take some positive action and attempt to rectify the situation. We all want our children to be well integrated Christian men and women who will learn to live life joyfully and experience it wholly. We want our children to be wholesome individuals, persons who can maintain a poise and balance in their daily life. This cannot be accomplished where God is not given a place in their hearts, where we weakly attempt to live in accordance with His will.

Each parent can help awaken these divine gifts in his children. No one is being asked to take the overgeneralized "Leap of Faith," but that we take one simple step of Faith at a time. Our first step is to learn and then teach. Let us all, every conscientious parent, become Sunday School Teachers of the home.

Question: Why do we make the sign of the cross in Church?

Answer: The sign of the cross was used by the Apostles, the followers of Jesus. It is in remembrance of the sacrifice of Christ on the cross for us. It is also an outward sign showing others about us, that we are Christians, meaning followers of Christ, and we are grateful to God.

When we make the sign of the cross, we join our thumb and the tips of our first two fingers of our right hand, with our third and fourth fingers pressing against the palm of our hand. The three fingers symbolize the Trinity. Yes, the Father, the Son and the Holy Spirit. The two fingers pressing against the palm of our hand are representative of the two natures of the Son, Jesus. He was both God and man.

Our first movement in making the sign of the cross is to our forehead; by this we show that all our thoughts are to be of God. When we move our right hand to our chest, near our heart, we symbolically show that all our feelings are of God. The third movement is to the right shoulder which signifies our deep and sincere desire to sit some day in the future at the right hand of God. The next movement is to the left shoulder which completes the symbol of the cross. We all know, I'm sure, what the sign of the cross means to us as Christians, for it was our Lord and Saviour Jesus Christ Who has given the cause for its important role in the outward expression of our faith.

G. O. Y. A.: The Hope For The Future of Our Church

4th NATIONAL G.O.Y.A. CONFERENCE

By ERNEST VILLAS
Chairman of the National Council of G.O.Y.A.

All roads lead to Minneapolis, Minnesota, the week of August 22-27 for the 4th National Conference of the Greek Orthodox Youth of America. Over 2,000 young men and women from all parts of the Nation are expected to converge upon the "City of Lakes and Parks" for this great event. Whether you are a delegate or visitor, you will find an extensive program of educational, spiritual, athletic, and social activities to meet your interests and needs.

Most important, of course, are the committees to which all delegates and alternates will be assigned and whose sessions are also open to all visitors. Some of the major topics to be studied by these committees include: Religious Education, Sunday Schools, Junior Youth, Choirs, National Recognition of the Eastern Orthodox Church, Athletics, Culture, Publications, and Public Relations, etc.

A series of religious workshops will be conducted at the University of Minnesota. All choir directors and choir members will be interested in the choral workshop being sponsored under the auspices of the GOYA National Choir Committee with nationally known authorities conducting the workshop sessions.

The Conference opens on Sunday, August 22, with the Holy Liturgy being conducted on the beautiful campus of the University of Minnesota. His Eminence Archbishop Michael will officiate. This will be followed by an open religious forum in which Archbishop Michael will participate and which will be climaxed by the premier showing of the Holy Liturgy film in color and sound. The film is narrated in English, and after the Minneapolis Conference will be available to all GOYA chapters on a rental basis.

Visitors attending the Conference, but who do not wish to observe the committee sessions, will have a wide program of activities from which to choose. Some of these outstanding events include an outdoor lamb roast and Greek Night, a Fall Fashion Show Luncheon for ladies, a sports-clinic luncheon with internationally known George Mikan, "Mr. Basketball," as featured guest speaker, tennis and volleyball matches, a national golf tournament, the opening "Aloha Night," a tea dance, the grand banquet, the grand ball, and, of course, all of the sightseeing facilities of beautiful Minneapolis at their disposal.

This 4th National Conference will in every respect be a historic event in the memory of everyone who attends.

Nothing can duplicate the inspiring scene of our Greek Orthodox Youth from all parts of the Nation working side by side with their priests for the future of our beloved Orthodox Church here in America.

The Conference is open to everyone, young and old alike.

Won't you join us in this great challenge, this holy cause for the future of our Church? Everyone is needed. Nothing short of the best must suffice for this great endeavor. This is the goal, this is the spirit of the Greek Orthodox Youth of America!

Three New Chapters

By DEMETRA POLITES
President, All Saints Chapter, Peoria, Ill.
Greek Orthodox Youth of America

The vital question asked today is whether or not there will be a Greek Orthodox Church twenty-five to fifty years from now. The answer to that lies in the Greek Orthodox Youth of America. What we accomplish today will determine what we will have tomorrow.

Many communities are having the problem of how to organize a local G.O.Y.A. chapter. The All Saints chapter of Peoria, Illinois, is a striking example of the long, hard struggle in organizing a chapter. It took three laborious years, but now a strong flourishing chapter is in existence.

Several meetings were called by the local Priest for the purpose of organizing a local group; however, these proved to be unsuccessful. Something more was needed to stimulate the interest of the local youth than just a meeting. Thus, the idea of a Youth Rally began formulating.

The Youth Rally was a gathering of youth from various communities throughout the State of Illinois and St. Louis, Missouri. A committee was set up to make plans for this affair which was to be known as a Central Illinois Youth Rally. Publicity well in advance went out to

every parish in the State. Also, each person who had friends in the various communities sent out special announcements and invitations. Plans were made to have mass youth church attendance, a dinner, and the rally which consisted of inspirational and informative addresses, given by the District Chairman George Frangoulis from St. Louis, and National Councilmen Chris Kalogeras and Lou Nicholas from Chicago. After the Rally a reception was held.

The enthusiasm and zeal at this historical meeting was truly something to behold. The talks given by the distinguished speakers were so inspirational that one immediately grasped the feeling that a new chapter would definitely be formed. The amazing part was that not one, but three chapters were organized in District 1 Diocese II as a result of that meeting — one in Peoria, East Moline, and Moline, Illinois.

Everyone had gathered from all parts of the state for one purpose, to help in a desire and a need — a need so great that it may well determine the future of the Greek Orthodox Youth in the small community of Peoria, Illinois.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 15ης σελίδος)

κῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν παιδιῶν μας. Κύριος σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν εἶναι — τὸ ξανατονίζωμε — ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ σταθεροποίησις τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου τῶν παιδιῶν μας σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς ποὺ συναπαρτίζουν καὶ ποὺ ρυθμίζουν τὴ φιλοσοφία καὶ τὴ ζωὴ τῆς ὁμογενείας. Ἡ βαθύτερη θρησκειογνωσία καὶ ἑλληνογνωσία δὲν εἶναι ἔργο — δὲν μπορεῖ — τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς παιδείας μας. Εἶναι κυρίως ἔργο τῆς παιδείας τῆς ἐφηβικῆς καὶ τῆς μετεφηβικῆς ἡλικίας, γιὰ τὴν ὁποία θὰ γίνῃ λόγος στὸ ἑπόμενο σημείωμα.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ὑπὸ ΒΟΥΛΑΣ ΜΥΡΣΙΑΔΟΥ, Διδασκαλίσσης,
Ἀποφοίτου Ἀκαδημίας Ἁγίου Βασιλείου
Waterloo, Iowa

Παράπλευρα στὶς μεγάλες μορφὲς τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐκκλησίας μας στέκονται ὑπερήφανα χιλιάδες γυναικεῖες φυσιογνωμίες. Ἡ ἱστορία τῆς πρώτης Ἐκκλησίας θὰ ἦταν πραγματικὰ ἡμιτελής, ἂν ἔλειπαν ἀπ' αὐτὴ οἱ εὐγενικὲς μορφὲς τῆς Δορκάδος, τῆς Λυδίας, τῆς Πρίσκιλλας, τῆς Μαρίας, τῆς Φοίβης, καὶ τῶν τόσων ἄλλων γυναικῶν, ποὺ ὑπῆρξαν ἀκούραστες ἐργάτριες στὸ ἔργο τῆς ἱδρύσεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι βρῆκαν σ' αὐτὲς συμπαράστασι καὶ ἀκούραστη βοήθεια διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴ τοῦ ἀποστολικοῦ τους ἔργου. Τὴν συμπαράστασι δὲ αὐτὴ καὶ βοήθεια τὴν ἐξετίμησαν πάρα πολύ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

Τόσο στὴν ἀρχαία ὅσο καὶ στὴ σημερινὴ Ἐκκλησία ἡ θέσις τῆς γυναίκας στὴν Ἐκκλησία ὑπῆρξε καὶ εἶναι σημαντική. Εἰς ὁποιαδήποτε Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἢ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, θὰ συναντήσωμε μερικὲς ὑπέροχες γυναικεῖες μορφές. Ἀπ' αὐτὲς διαλέγομε τὶς κατωτέρω ἀπὸ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Ἡ Ταβιθὰ ἢ Δορκὰς

Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (9: 36-43) μᾶς μιλοῦν γιὰ τὴν Ταβιθὰ «ἢ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς». Ἦταν πιστὴ μαθήτρια τοῦ Χριστοῦ. Ζοῦσε στὴν Ἰόππη. Σὰν ἀφωσιωμένη Χριστιανή, ἀκολουθοῦσε ἡ Δορκὰς τὰ λόγια ποὺ ὁ ἴδιος ὁ μεγάλος Διδάσκαλος εἶχε εἰπῇ: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25:40). Γι' αὐτὸ ἦταν «πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν». Οἱ χῆρες καὶ τὰ ὀρφανὰ τῆς Ἰόππης ἔβλεπαν στὸ πρόσωπο τῆς Δορκάδος τὸν προστάτη ἄγγελό τους, τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τους ἀπὸ τὴν φτώχεια καὶ τὴν δυστυχία τους.

Μὰ πέθανε μιὰ μέρα ἡ Δορκὰς καὶ τὴν ἔκλαψε ὁ φτωχόκοσμος τῆς Ἰόππης. Τὴν ἔκλαψε τόσο δυνατά, πού, ὅταν κατὰ εὐτυχῆ σύμπτωσιν πέρασεν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἀπὸ τὴν Ἰόππην, ἔτρεξαν ὅλα τὰ ὀρφανὰ κι' ὅλες οἱ χῆρες τῆς Ἰόππης καὶ παρεκάλεσαν τὸν μεγάλο Ἀπόστολο νὰ ξαναδώσῃ τὴ ζωὴ στὴν ἀγαπημένη προστάτιδά τους. Καὶ κεῖνος, ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, ἔφερε πίσω καὶ παρέδωσε ζωντανὴ στὰ πλήθη τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν τὴν ἀγαπημένη τους Δορκάδα — ζωντανὴ καὶ ἕτοιμη νὰ ξανασυνεχίσῃ τὸ σωτήριο ἔργο της.

Ἡ Μαρία

Ἐξαιρετικὴ θέσι στὴν διαμόρφωσι τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἔχει καὶ ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ «Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου» (Πράξ. 12:12-20).

Ὁ Πέτρος τὴν ἐποχὴ αὐτὴ βρίσκεται αἰχμάλωτος τοῦ Βασιλέως Ἡρώδου, ὁπότε Ἄγγελος Κυρίου δίδει σ' αὐτὸν τὴν ἐλευθερία. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς αἰχμαλωσίας του ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰωάννου-Μάρκου, ἔχει ἀνοίξει τὸ φιλόξενο σπίτι της σ' ὅλους ὅσους θέλουν νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Πέτρου. Τοῦτο ἦταν μεγάλη θυσία σὲ μιὰ ἐποχή, ποὺ ὁ Χριστιανισμὸς βρίσκεται σὲ συνεχῆ καταδίωξι. Φανερώνει μεγάλο κουράγιο κι' ἀλύγιστη πίστι. Μὰ κι' ὁ Πέτρος τρέχει στὸ σπίτι τῆς Μαρίας ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του γιατὶ ἔχει ἤδη γνωρίσει κι' ἔχει κι' ὁ ἴδιος ἴσως δοκιμάσει τὰ φιλόξενα καὶ χριστιανικὰ αἰσθήματα τῆς Μαρίας. Βρίσκει, ὅπως πάντα, τὸ σπίτι ἀνοικτὸ κι' ἕτοιμο νὰ δεχτῇ κάθε ἕναν ποὺ ὁμολογεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Λυδία ἡ Πορφυροπῶλις

Ἄλλη γυναικεία μορφὴ ποὺ συναντοῦμε εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην

(Πράξ. 16:13-15) εἶναι αὐτὴ τῆς Λυδίας. Εἶναι ἡ πρώτη Εὐρωπαία ποὺ ἔγινε Χριστιανή.

Ἀπὸ τὰ λεγόμενα τὰ ἀφορῶντα τὴν γυναῖκα αὐτὴ συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Λυδία ἦταν γυναῖκα εὐκατάστατη καὶ δυναμική. Ἐμπορεύετο, ἐπιτυχῶς μάλιστα, τὶς βαφὲς τὶς ὁποῖες οἱ ἄνθρωποι τῶν χρόνων ἐκείνων χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὸ χρωμάτισμα τῶν βασιλικῶν φορεμάτων. Δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ θαυμάσωμε τὴν ἱκανότητα τῆς Λυδίας καὶ μείνωμε ἔκπληκτοι μπροστὰ στὴν ἐπιτυχία της σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ ἐργαζομένη γυναῖκα εὕρισκε πολλὲς δυσκολίες. Ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐνεργητικότης της ὑπῆρξαν γερὰ ὅπλα στὰ χέρια της γιὰ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς νέας πίστεως. Αὐτὸ φαίνεται ἀπ' τὴν εὐδοκίμηση τῆς Ἐκκλησίας τῶν Φιλίππων, τῆς ὁποίας ἡ Λυδία ἦταν τὸ πρῶτο ἐπίσημο μέλος.

Ἡ Πρίσκιλλα

Τὸ ὄνομα τῆς Πρίσκιλλας ἀναφέρεται ἕξη φορὲς στὴν Καινὴ Διαθήκη (Πράξ. 18:1-3, 24-26· 1 Κορινθ. 16:19). Ἂν καὶ οἱ ἀναφορὲς αὐτὲς εἶναι πολὺ μικρές, πάντως μποροῦμε νὰ καταλάβωμε ὅτι ἡ Πρίσκιλλα ἦταν μιὰ ἀφωσιωμένη Χριστιανὴ σύζυγος καὶ μιὰ πιστὴ ἀκόλουθος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ζοῦσε μὲ τὸν σύζυγό της τὸν Ἀκύλα ἀπὸ τὴν τέχνη ποὺ ἤξεραν, τὴν σκηνοποιΐα. Μάλιστα μαζύ τους ἔμεινε γιὰ ἕνα διάστημα καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ οἱ τρεῖς μαζὺ ἔφτιαχναν σκηνὲς ὥστε νὰ μὴ ἐπιβαρύνουν κανέναν οἰκονομικά, ἐνῷ συγχρόνως ἔσπειραν στὶς ἀνθρώπινες ψυχὲς τὸν γόνιμο σπόρο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἀναφέρεται ἀκόμα, ὅτι μιὰ μέρα ἄκουσαν τὸν Ἀπολλώ. Ὁ Ἀπολλὼς ἦταν ἄνδρας λόγιος ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ἐμπνευσμένος Εὐαγγελιστής. Ἀλλὰ ὁ Ἀπολλὼς ἐδίδασκε ἁπλῶς αὐτὸ ποὺ ἤξερε κι' αὐτὸ ἦταν τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἔσπευσαν τότε οἱ δυὸ Χριστιανοὶ σύζυγοι νὰ δείξουν στὸν ἐμπνευσμένο καὶ λόγιο Εὐαγγελιστὴ ὁλόκληρη τὴν ὁδὸ τῆς Ἀλήθειας.

Μὲ τί συστολὴ θὰ πλησίασε τὸν μελετημένον αὐτὸν ἄνδρα τὸ ἁπλοϊκὸ ζευγάρι τῶν Χριστιανῶν! Οἱ καρδιές τους θὰ ἔτρεμαν πραγματικά, φοβούμενοι μήπως προσβάλουν, μήπως καὶ δὲν κατορθώσουν νὰ δώσουν, ὅπως θὰ ἔπρεπε, τὶς κατάλληλες πληροφορίες στὸν σοφὸ Ἀλεξανδρινὸ Εὐαγγελιστή. Ἡ Καινὴ Διαθήκη μᾶς λέγει ὅμως πὼς ὁ Ἀπολλώς, πεισθεὶς στὰ λόγια τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων συζύγων καὶ ὁδηγούμενος ἀπὸ τὶς διδασκαλίες τους, ἔγινεν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους Ἀποστόλους τοὺς γνωστοὺς στὴν Καινὴ Διαθήκη.

Εὐνίκη ἡ Μητέρα τοῦ Τιμοθέου καὶ Λωΐς ἡ Μάμμη του

Πολλὲς φορὲς στὶς ἐπιστολές του πρὸς Τιμόθεον ἀναφέρεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὴν μητέρα τοῦ Τιμοθέου, τὴν Εὐνίκη, καθὼς ἐπίσης καὶ στὴν μάμμη του, τὴν Λωΐδα (Πράξ. 16:1, 2. 2 Τιμ. 1:6, 3:15). Ἔχει μεγάλη σπουδαιότητα στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ παιδική του ἀνατροφὴ κι' ὁ μεγάλος Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ποὺ τὸ γνώριζε καλὰ αὐτό, βεβαιώνει τὸν Τιμόθεο πὼς τὴν εὐτυχία του καὶ τὴν ψυχική του σωτηρία τὴν χρεωστεῖ στὴν χριστιανικὴ διαπαιδαγώγησι, ποὺ ἀπὸ μικρὸς πῆρε ἀπὸ τὴν καλή του μητέρα, τὴν Εὐνίκη, καὶ τὴν σεβαστή του μάμμη, τὴν Λωΐδα.

Ἀλήθεια, τί πραγματικὴ εὐτυχία γιὰ μιὰ μητέρα νὰ βλέπῃ τὸ παιδί της νὰ ἀκολουθῇ πιστὰ τὸ δρόμο ποὺ μὲ δυσκολία αὐτὴ τοῦ χάραξε.

Ἡ προσφορὰ συνεχίζεται

Πολλὲς ἦταν οἱ γυναῖκες ποὺ στάθηκαν ἀκούραστες ἐργάτριες στὴν ἵδρυσι καὶ ἀνάπτυξι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Μὰ ἡ γυναῖκα δὲν ὑπηρέτησε μόνο τὴν ἀρχαία Ἐκκλησία. Ἀμέτρητες πιστὲς συνέχισαν καὶ συνεχίζουν ἀκόμα καὶ σήμερα τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ πολύπλευρο ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Χιλιάδες Μαρίες ἔχουν ἀνοίξει τὰ σπίτια τους γιὰ τὴν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, σὲ ὅσους αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ ἀναπτυχθοῦν πνευματικά. Σὲ κάθε Χριστιανὴ μητέρα βλέπει κανεὶς ὁλοζώντανα τὰ ἐνάρετα πρόσωπα τῆς Εὐνίκης καὶ τῆς Λωΐδος καὶ σὲ κάθε κήρυκα τοῦ Λόγου τοῦ Εὐαγγελίου ξαναπέρνει μορφὴ ἡ ἁπλοϊκὴ Πρίσκιλλα. Καὶ ὁ Θεὸς ἀλήθεια βοηθεῖ τὶς καλές αὐτὲς ἐργάτριες τοῦ ἀμπελῶνος Του.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ

A. GENERAL

Greek Ladies Phil. Society, Stamford, Conn., $75.00; Greek Ladies Phil. Society, St. Nicholas, Newburgh, N. Y., $25.00; St. Nicholas G. O. Church, Newburgh, N. Y., $25.00; Mrs. Irene Hapsas, Bronx, N. Y., $25.00; Greek Ladies Phil. Society, Holy Trinity, Bridgeport, Conn., $100.00; Mr. C. C. Evans, West Palm Beach, Fla., $100.00; Greek Ladies Phil. Society, Three Hierarchs, Brooklyn, N. Y., $100.00; Greek Ladies Phil. Society, Holy Trinity, Staten Island, N. Y., $15.00; Greek Ladies Phil. Society, Evangelismos, Jersey City, N. J., $25.00; Daughters of Penelope, Krete Chapter, Great Falls, Montana, $5.00; Mr. Milton Orphanides, Schenectady, N. Y., $150.00; Mr. Louis Sarandos, Chicago, Ill., $20.00; Mr. Paul Jones, Clearwater, Fla., $300.00; Mrs. Angeline Poulos, Canton, Ohio, $15.00; Mrs. Elaine M. Economy, Kansas City, Kansas, $50.00; Mr. Russ Sethares, Hyannis, Mass., $25.00; Mr. Thomas Galson, Maspeth, N. Y., $25.00; Mr. James Karahalios, Hartford, Conn., $10.00; Mrs. Haricla Spiropulos, Jersey City, N. J., $25.00; Epirotic Society Dem. Doulis, Peabody, Mass., $10.00; Mr. K. Markides, New Haven, Conn., $45.00; Mr. Louis Sarandos, Chicago, Ill., $20.00; Mrs. Katherine Peters, Geneva, N. Y., $25.00; Estate of Late Paul A. Condos, Reno, Nevada, $3,500.00; Mrs. Demetra Sariotakis, Avon, N. J., $5.00; Greek Ladies Phil. Society, St. George and St. Demetrios, New York, N. Y., $50.00; Estate of Euclid M. Katsulos, Middletown, Ohio, $186.00; Daughters of Penelope, Demetra Chapter No. 33, Brooklyn, N. Y., $25.00; Greek Orthodox Church St. Nicholas, Newburgh, N. Y., $25.00; Mr. Stylianos Pohanis, New York, N. Y., $50.00; Greek Archdiocese of North and South America (Decadollarion) $5,000.00

Total $9,966.00.

B. VASILOPETTA

Greek Ladies Phil. Society, Annunciation Church, McKeesport, Pa. $38.00; Phi-

(Continued on page 22)

ΕΠΙ ΤΗ 900Η ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

1054 - 1954

Ὑπὸ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΜΙΡΗ, Κοσμήτορος
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Προοίμιον

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον τρέχοντος ἔτους ἀνεπολήσαμεν μίαν θλιβερὰν ἐπέτειον. Τὴν ἐπέτειον τῆς πρὸ 900 ἐτῶν γενομένης διαιρέσεως τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας εἰς δύο ἡμίση, ἤτοι τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Λατίνων. Πράγματι, τὴν 16 Ἰουλίου 1054, μία λατινικὴ ἀποστολὴ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης Λέοντος Θ΄, ἐλθοῦσα εἰς Κωνσταντινούπολιν κυρίως διὰ πολιτικὸν σκοπόν, προέβη εἰς ἀπονενοημένον καὶ ὀλέθριον εἰς συνεπείας διάβημα, ἤτοι εἰς ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον καὶ ἀντικανονικὸν ἀφορισμὸν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ Κηρουλαρίου καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο ἐπέφερε τὸ ὁριστικὸν ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὅπερ ἐννοεῖται εἶχεν ἤδη ἀρκούντως προπαρασκευασθῇ κατὰ τοὺς προηγηθέντας αἰῶνας διὰ πολλῶν καὶ σοβαρῶν σχισματοποιῶν στοιχείων, αἰτίων καὶ ἀφορμῶν. Τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα ἔσχισε τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, διαιρέσαν τὴν μίαν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ εἰς δύο, ἤτοι εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ δὲ διαίρεσις ἐκείνη ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς μέχρι σήμερον, παρὰ τὰς ἔκτοτε καταβληθείσας προσπαθείας πρὸς ἐπανένωσιν τῶν διεστώτων.

Ἀλλὰ δέον εὐθὺς ἐκ προοιμίου νὰ τονίσωμεν, ὅτι τὸ ἔτος 1054 εἶναι μία συμβολικὴ μᾶλλον χρονολογία τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ λατινικοῦ Σχίσματος, ἐνῷ ἐν τῇ πραγματικότητι τοῦτο ὑπῆρξε τὸ φυσικὸν ἀποτέλεσμα μιᾶς μακροχρονίου ἀντιθέσεως καὶ ἀποξενώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς. Δὲν δύναται τῷ ὄντι νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Σχίσμα εἶχον ἀπὸ μακροτάτου χρόνου προπαρασκευάσει βαθμηδὸν τοῦτο μὲν διαφοραὶ πνευματικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Λατίνων, ἐκδηλωθεῖσαι πολλοὺς αἰῶνας ἐνωρίτερον καὶ κορυφωθεῖσαι εἰς τὴν ἀντιζηλίαν καὶ ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Ρώμης «διὰ τοὺς θρόνους», τοῦτο δὲ φυλετικαὶ καὶ πολιτικαὶ μεταξὺ αὐτῶν διαφοραί, ἀνάγουσαι τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ ρίζας αὐτῶν εἰς τὴν κατὰ τὸν Δ΄ αἰῶνα μεταφορὰν ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου τῆς πρωτευούσης τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ πολὺ πρότερον. Εἰς ταύτας δὲ προσετέθησαν βραδύτερον καὶ σοβαραὶ δογματικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ σπουδαιότεραι εἶναι δύο, ἤτοι ἡ τοῦ ἀπολυταρχικοῦ διοικητικοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης, ὡς καὶ ἡ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ», αἱ ὁποῖαι ἀσφαλῶς ἔπαιξαν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σχίσματος. Μὴ δυνάμενοι νὰ εἰσέλθωμεν ἐνταῦθα εἰς λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν τῶν ἀνωτέρω διαφορῶν, περιοριζόμεθα νὰ σημειώσωμεν μόνον ὅτι αὗται ἀποτελοῦσι τὰ κύρια καὶ πραγματικὰ καὶ βαθύτερα αἴτια τοῦ Σχίσματος, ἐνῷ τοὐναντίον τὰ γεγονότα καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ κατὰ τὸν Θ΄ αἰῶνα καὶ τῆς συμπληρώσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν ΙΑ΄ αἰῶνα ἀποτελοῦσιν ἁπλᾶς καὶ μικρὰς ἀφορμὰς ἐκείνου, ὅπερ θᾶττον ἢ βράδιον θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἀναποφεύκτως, ἐφ' ὅσον ἐξηρτᾶτο ἐξ ἀνθρώπων μὴ ἐμποτισθέντων βαθέως διὰ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης.

Τὰ ἀνωτέρω λοιπὸν βαθύτερα καὶ ἀπώτερα αἴτια ὡδήγησαν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα, τὸ ὁποῖον διῆλθε διὰ δύο σταδίων, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον συμπίπτει κατὰ τὸν Θ΄ αἰῶνα ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου, τὸ δὲ δεύτερον κατὰ τὸν ΙΑ΄ αἰῶνα ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλαρίου. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔχομεν τὴν ἔναρξιν τοῦ Σχίσματος, συνεπείᾳ τῆς ἀντικανονικῆς παρ' ἐνορίαν ἐπεμβάσεως τοῦ τότε Πάπα τῆς Ρώμης Νικολάου Α΄. εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν Κωνσταντινουπόλεως ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐκχριστιανισθεῖσαν Βουλγαρίαν. Διὰ τούτων ἐπεδίωξεν ὁ Πάπας Νικόλαος νὰ ἐπιβάλῃ καὶ ἐπὶ τῆς ἔκπαλαι ἐλευθέρας καὶ ὑπὸ τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων αὐτοκυβερνωμένης συνοδικῶς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ παπικὸν ἀπολυταρχικὸν πρωτεῖον ἐξουσίας καὶ νὰ καθυποτάξῃ αὐτὴν ὑπὸ τὸν παπικὸν θρόνον τῆς Ρώμης. Ἀλλ' ὁ μέγας καὶ σοφώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος κατώρθωσε νὰ ματαιώσῃ τότε τὰ σχέδια τοῦ Πάπα Νικολάου, οὕτω δὲ ὁ Νικόλαος ἐγένετο ἀναμφιβόλως ὁ πατὴρ καὶ πρωταίτιος καὶ αὐτουργὸς τῆς ἐκρήξεως τοῦ Σχίσματος. Σημειωτέον ὅτι αἱ σύγχρονοι ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὰν ρωμαιοκαθολικὸν θεολόγον F. Dvornik, ἀπέδειξαν ὅτι ὁ ἱερὸς Φώτιος ἐπέτυχε κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχίαν του τὴν ἄρσιν τοῦ Σχίσματος καὶ τὴν εἰρήνευσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης. Ἀτυχῶς ὅμως ἡ εἰρήνευσις ἐκείνη διήρκεσεν ὀλιγώτερον τῶν δύο αἰώνων, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1054 ἔλαβε χώραν τὸ ὁριστικὸν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Σχίσμα, οὗτινος τὴν ἐννεακο-

σιοστὴν ἐπέτειον ἄγομεν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ἰδοὺ πῶς ἐξειλίχθησαν τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ 1054.

Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ 1054

Περὶ τὸ τέλος Μαρτίου ἢ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τοῦ ἔτους ἐκείνου κατέφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβεία τοῦ Πάπα Ρώμης Λέοντος Θ' ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ μισαλλοδόξου καρδιναλίου Οὐμβέρτου, ἡ ὁποία ἦρχισε παρευθὺς πολιτικὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ τότε αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου πρὸς σύναψιν συμμαχίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Πάπα κατὰ τῶν Νορμανδῶν, τῶν ἀπειλούντων τὰς ἐν Ἰταλίᾳ βυζαντιακὰς καὶ παπικὰς κτήσεις. Ὁ καρδινάλιος Οὐμβέρτος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παπικοὶ πρέσβεις, οὐ μόνον ἀνέβαλον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μιχαὴλ Κηρουλάριον καὶ ἔλθωσιν εἰς ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετ' αὐτοῦ, ὡς ὤφειλον, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐξαπέλυσαν καὶ σφοδρὰν πολεμικὴν ἐναντίον αὐτοῦ καὶ τῶν Ὀρθοδόξων γενικῶς, ἐμφανιζόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς ἐλεγκταὶ καὶ κριταὶ τοῦ Πατριάρχου καὶ ὡς διδάσκαλοι τῶν Ὀρθοδόξων, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δῆθεν «διεφθάρθαι τὸ ὀρθόδοξον» παρ' αὐτοῖς. Εἶχε μάλιστα συντάξει ὁ Οὐμβέρτος καὶ συκοφαντικὸν καὶ βλάσφημον λίβελλον, τὸν ὁποῖον ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει διέσπειρεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ διετύπου ἀνυποστάτους καὶ ψευδεῖς κατηγορίας ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ Ἀνατολὴ εἶναι ἡ κοιτὶς πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ ἄλλα πολλά. Ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ ἐδέχθη νὰ συζητήσῃ τὰς συκοφαντικὰς κατηγορίας τοῦ λατίνου καρδιναλίου ἐνώπιον Συνόδου ἐξ ὀρθοδόξων ἱεραρχῶν καὶ ἀντιπροσώπων καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχείων. Ἀλλὰ τὴν κανονικὴν ταύτην διαδικασίαν ἀπέκρουσαν οἱ παπικοὶ πρέσβεις καὶ διὰ τοῦτο ὁ Πατριάρχης ἔκρινεν ὀρθὸν νὰ διακόψῃ τὴν μετ' αὐτῶν κοινωνίαν.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ Οὐμβέρτος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Λατῖνοι, μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεών των πρὸς ἀδελφοὺς χριστιανούς, ὑπεραμυνομένους τῶν πατρίων δογμάτων καὶ παραδόσεων, καὶ ἀποφασισμένοι, φαίνεται, νὰ ἐπιθέσωσι καὶ τὸ ἐπιστέγασμα εἰς τὴν λανθάνουσαν ἤδη ἀπὸ τοῦ Φωτίου ἐκκλησιαστικὴν διαίρεσιν, εἰσήλασαν θρασέως καὶ ἀσεβῶς εἰς τὸν Ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν καιρῷ τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τελουμένης θείας λειτουργίας τὴν 16ην Ἰουλίου 1054 καὶ ἔθηκαν ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης βλάσφημον λίβελλον, δι' οὗ ἀφώριζον «πᾶσαν τὴν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησίαν» καὶ κυρίως τὸν Πατριάρχην Μιχαήλ. Καθὼς γράφει οὗτος, ὁ ἀφορισμὸς τῶν Ὀρθοδόξων ἔγινε καὶ δι' ἄλλα μέν, ἰδίως δὲ «ὡς μήτε τοὺς πώγωνας παραπλησίως τῶν ἐν αὐτῇ τοῖς Λατίνοις βουλομένων ξυρᾶν, μήτε διακρινομένων μεταλαμβάνειν προσφορᾶς παρὰ πρεσβυτέρων ἐγγάμων, ἀλλὰ καὶ ἔνζυμον ἄρτον προσφερόντων, καὶ ὡς ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆς ἡμετέρας πίστεως μὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεσθαι λεγόντων τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον»! Προσθέτει δὲ ὁ Κηρουλάριος, ὅτι οἱ παπικοὶ πρέσβεις ἐστρέφοντο κυρίως ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, τὸν ὁποῖον, «μᾶλλον δὲ τὴν Ὀρθόδοξον τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν καὶ πάντας τοὺς μὴ συνεπαγομένους τοῖς αὐτῶν δυσσεβήμασιν Ὀρθοδόξους, ἀναθέματι δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εὐσεβεῖν καὶ τὸ ὀρθόδοξον προβαίνειν ἐθέλομεν καθυπέβαλον», «ὅπερ (ἀνάθεμα) ὁ κύριος αὐτῶν, ὁ εὐλαβέστατος Πάπας, τῷ αὐτῷ Μιχαὴλ καὶ τοῖς αὐτῷ ἑπομένοις ἀπεφήνατο»!

Τὰ ἀσύστατα ταῦτα ἦσαν αἱ κύριαι κατηγορίαι καὶ αἰτιολογίαι τοῦ ἀχαρακτηρίστου καὶ ἀπονενοημένου ἐκείνου διαβήματος τῶν Λατίνων, οἵτινες παραδόξως διὰ τὴν ἐμμονὴν τῶν Ὀρθοδόξων εἰς τὰ παραδεδομένα κατεδίκαζον καὶ ἀνεθεμάτιζον αὐτοὺς ὡς «Σιμωνιακούς, Βαλεσίους, Ἀρειανούς, Δονατιστάς, Σεβηριανούς, Νικολαΐτας, Πνευματομάχους, Μανιχαίους καὶ Ναζωραίους»!

Εἶναι φανερόν, ὅτι ὁ λίβελλος τῶν Λατίνων «περιεῖχε πολεμικὴν ἀνόητον καὶ ἀμαθῆ» καὶ ἄδικον, ὡς ὀρθῶς παρετηρήθη, ὡς ἐπίσης ἀμαθῆ καὶ χονδροειδῆ ἀνακρίβειαν προδίδει καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Πάπα Λέοντος καὶ τοῦ καρδιναλίου Οὐμβέρτου, ὅτι δῆθεν οἱ Ἕλληνες διέφθειραν τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς πίστεως, ἐνῷ τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς συνέβαινε, δηλ. οἱ Λατῖνοι εἶχον παραχαράξει τὸ ἱερὸν Σύμβολον διὰ τῆς ἀντικανονικῆς προσθήκης εἰς αὐτὸ τῆς λέξεως Filioque, ἡ ὁποία εἰσηγεῖται τὴν ἄγνωστον εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν καὶ διὰ τοῦτο πεπλανημένην διδασκαλίαν, ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ».

Κρινόμενον γενικῶς τὸ πραξικόπημα τοῦτο τῶν Λατίνων δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ κατακριθῇ καὶ καταδικασθῇ παρὰ παντὸς ὑγιῶς σκεπτομένου καὶ ἀμερολήπτου κριτοῦ. Ἡ ἰταμὴ καὶ βάρβαρος ἐνέργεια αὕτη τῶν Λατίνων ἦτο ἀναμφιβόλως ὄχι μόνον ἀντικανονική, ἀλλὰ καὶ σφόδρα προκλητικὴ καὶ ὑβριστικὴ κατὰ τῶν ἐκκλησιαζομένων καὶ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Καίτοι δὲ οὗτοι ἠδύναντο νὰ παρασυρθῶσιν εἰς ἀντίποινα, ἐν τούτοις διετήρησαν τὴν ψυχραιμίαν των καὶ ἐξήρθησαν εἰς τὸ ὕψος λαοῦ πεπολιτισμένου. Σχετικῶς παρατηρεῖ ὁ ἐθνικός μας ἱστορικὸς Κ. Παπαρρηγόπουλος: «Ὁπόση ἦτο ἡ ἀνοχὴ καὶ ἡ μετριοπάθεια τῶν ἡμετέρων οὐδέποτε ἀπεδείχθη λαμπρότερον ἢ κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν ἐν νεῦμα τοῦ Πατριάρχου ἠδύνατο νὰ ἐπαγάγῃ δεινὴν τῆς κακουργίας τιμωρίαν. Καὶ ὅμως ὁ Πατριάρχης ἡμῶν ἐπέτρεψε τὴν ἀβλαβῆ αὐτῶν ἐκ τοῦ ναοῦ ἔξοδον, μετὰ δὲ δύο ἡμέρας ἠδυνήθησαν ἐπίσης ἀβλαβῶς νὰ ἀπέλθωσιν οἱ πρέσβεις τοῦ Πάπα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτησαν τὸν βασιλέα καὶ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὰ εἰθισμένα δῶρα . . .».

Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν παπικῶν ἀπεσταλμένων ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ Κηρουλάριος, ἐν μέ-

σῳ τῆς κοινῆς ἀγανακτήσεως καὶ ἐξεγέρσεως τῶν Ὀρθοδόξων συνεπείᾳ τοῦ ἀνηκούστου καὶ ἀσεβοῦς λατινικοῦ πραξικοπήματος, συνεκάλεσε τὴν 20 Ἰουλίου 1054 ἐνδημοῦσαν Σύνοδον πολυάριθμον, ἥτις καθυπέβαλεν ἀναθέματι τὸ ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης «ριφθὲν παρὰ τῶν δυσσεβῶν ἀνόσιον ἔγγραφον καὶ μυσαρόν», ὡς καὶ τοὺς γράψαντας καὶ συναινοῦντας αὐτῷ. Ἀπέφυγεν ὅμως ἡ Σύνοδος νὰ ἀφορίσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Πάπαν. Τοιουτοτρόπως ἀφέθη ἀπὸ σκοποῦ μία θύρα ἀνοικτὴ πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ ἐπανένωσιν τῶν διεστώτων. Εἶτα τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἐνέκριναν τὴν συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν τῆς 20 Ἰουλίου 1054 καὶ, μιμούμενα τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, διέγραψαν τὸν Πάπαν ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διπτύχων καὶ διέκοψαν τὴν μετ' αὐτοῦ κοινωνίαν. Τὰ τέσσαρα δὲ ἀρχαῖα ἀνατολικὰ Πατριαρχεῖα ἠκολούθησε καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας, καὶ τοιουτοτρόπως ὁλόκληρος ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ὡς καὶ ἡ Δυτική, ἐπισήμως πλέον ἀπεκήρυξαν ἀμοιβαίως ἀλλήλας καὶ ἔκτοτε ἐπὶ ἐννέα αἰῶνας εἶναι κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων.

Ἡ εὐθύνη τοῦ Σχίσματος

Εὐνόητον ὅτι ὁ λατινικὸς ἐκεῖνος ἀφορισμὸς προήρχετο δυοῖν θάτερον: ἢ ἀμέσως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Πάπα Λέοντος, ὡς βεβαιοῖ καὶ ἡ ὀρθόδοξος Σύνοδος τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1054 ἐπὶ τῇ βάσει ὁμολογίας τῆς παπικῆς πρεσβείας, ἢ ἐμμέσως ἀπὸ τῆς παπικῆς ὑπὸ τὸν Οὐμβέρτον πρεσβείας, ἐνεργησάσης ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῆς ἐντολῆς καὶ εὐρείας ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Πάπα. Ἀλλ' ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσι ταύταις ἡ ἐνοχὴ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας εἶναι προφανής, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ αὕτη, ἐγκρίνασα καὶ ἐμμένουσα ἔκτοτε εἰς τὸν ἀντικανονικὸν καὶ ἀδικαιολόγητον ἀφορισμὸν τοῦ ἀντιπροσώπου της Οὐμβέρτου, δὲν ἔκρινεν ὡς ἐπιβεβλημένον αὐτῇ καθῆκον νὰ ἀκυρώσῃ αὐτὸν ἐπισήμως ἐν γενικῇ Συνόδῳ, ὡς ὤφειλεν ἀναμφιβόλως νὰ πράξῃ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν εὐθύνην τοῦ Σχίσματος τοῦ ἔτους 1054 φέρει ὁ Πάπας Λέων μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου του Οὐμβέρτου, οἵτινες ἦσαν οἱ ἐπιτιθέμενοι, ἐνῷ ὁ Κηρουλάριος ἦτο μᾶλλον ὁ ἀμυνόμενος. Διότι εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ἐν προκειμένῳ στάσις τοῦ Κηρουλαρίου «ἀπετέλει κυρίως εἰπεῖν οὐχὶ ἐπίθεσιν, ἀλλ' ἄμυναν καὶ ἀντίδρασιν κατὰ τῆς προκλητικῆς πολιτικῆς τοῦ Λέοντος», ὡς διεπίστωσε καὶ ὁ Ρουμᾶνος ὀρθόδοξος θεολόγος Θ. Ποπέσκου. Ἀναμφιβόλως ἡ Ὀρθόδοξος Σύνοδος τῆς 20 Ἰουλίου τοῦ 1054 δὲν θὰ συνήρχετο καὶ δὲν θὰ ἀνταπέδιδε τὸν ἀφορισμόν, ἂν δὲν προηγεῖτο ὁ ἀδικαιολόγητος καὶ ἀχαρακτήριστος λατινικὸς ἀφορισμὸς τῆς 16 Ἰουλίου. Τοιουτοτρόπως τὸ Σχίσμα ἐπεβλήθη ἐπὶ τοῦ Κηρουλαρίου πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ Οὐμβέρτου. Τοσαῦτα περὶ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ Σχίσματος τοῦ 1054, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου διῃρέθη εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν καὶ τὴν Ρωμαιοδυτικὴν Ἐκκλησίαν ἡ μία ἀρχαία ἡνωμένη καὶ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ δ' οὕτω ἐπελθοῦσα διαίρεσις ἐξακολουθεῖ δυστυχῶς μέχρι σήμερον.

Ἡ δυνατότης καὶ οἱ ὅροι τῆς γεφυρώσεως τοῦ χάσματος κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν

Ἀλλὰ μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα: Εἶναι ἄραγε τελείως ἀδύνατος πᾶσα προσέγγισις καὶ συνεννόησις καὶ κατ' οἰκονομίαν διευθέτησις τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν, Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαϊκῆς; Ἀδιστάκτως ἀπαντῶμεν, ὄχι. Ἀρκεῖ μόνον ἡ τοιαύτη συνεννόησις καὶ διευθέτησις νὰ γίνῃ διὰ σοβαρᾶς καὶ ἀπροκαταλήπτου ἐπιστημονικῆς μελέτης τῶν διαφορῶν ἐν ὑπομονῇ καὶ ἀγάπῃ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἀρχαίας γνησίας Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ μετὰ μακρὰν προπαρασκευὴν τῶν πνευμάτων καὶ τῶν καρδιῶν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἑκατέρωθεν. Ἡμεῖς προσωπικῶς πιστεύομεν, ὅτι τὸ χωρίζον τὰς δύο Ἐκκλησίας χάσμα δὲν εἶναι τελείως ἀγεφύρωτον, ἀλλ' ὅτι τοὐναντίον καὶ δύναται καὶ ἐπιβάλλεται νὰ γεφυρωθῇ. Ὅ,τι ἐχώρισαν ἡ ἔλλειψις χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἁμαρτία, ἰδίᾳ δὲ ἡ φιλαρχία καὶ αἱ διάφοροι προσωπικαί, ἐκκλησιαστικαί, πολιτικαί, φυλετικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐπιδιώξεις, πρέπει νὰ ἐπανενώσῃ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ἀδελφότης.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ὅμως ἡ ἐπανένωσις τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ προσέγγισις καὶ ἡ ἀνασύνδεσις τῶν πρὸ ἐννέα αἰώνων δακοπεισῶν σχέσεων αὐτῶν καὶ ἡ ἐπανασυνάντησις καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν. Ἀλλ' ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἡ τοιαύτη συνάντησις καὶ συνεννόησις καὶ ἐπανένωσις τῶν δύο Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι δυνατὴ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀρχαίας ἡνωμένης Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῶν ὀκτὼ πρώτων αἰώνων καὶ ἐπὶ ἴσοις ὅροις, ἀποβαλλομένου παρ' ἀμφοτέρων παντὸς μεταγενεστέρου στοιχείου ἀγνώστου καὶ ἀσυμβιβάστου εἰς τὴν ἀρχαίαν κοινὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν αὐτῶν καὶ διατηρουμένης ἀθίκτου τῆς αὐτοτελείας καὶ ἀνεξαρτησίας ἑκατέρας. Ἰδίως δὲ ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἀπαρνηθῇ πάσας τὰς μεταγενεστέρας ὑπὸ τοῦ Παπισμοῦ εἰσαχθείσας καινοτομίας αὐτῆς ἐν τῇ πίστει, τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει, ὅσαι ἀντίκεινται εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἐν γένει εἰς τὴν γνησίαν Ὀρθόδοξον παράδοσιν τῆς ἀρχαίας ἡνωμένης καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Πρὸ πάντων παρ' ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπιδιωχθῇ εἰλικρινῶς καὶ μετὰ ταπεινοφροσύνης, ἀγάπης καὶ ἀπροκαταληψίας ἀληθὴς δογματικὴ καὶ ἐσωτερικὴ ἕνωσις αὐτῶν, πλήρης ἑνότης ἐν τῇ πίστει, ἐπεκτεινομένη ἐπὶ πασῶν τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, καὶ μάλιστα τῶν περὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἀληθήτου τῆς Ἐκκλησίας, ἐξαιρέσει μόνον τῶν μὴ ἐχομένων τοῦ δόγματος λειτουργικῶν καὶ διοικητικῶν διαφορῶν καὶ ἰδιορρυθμιῶν ἑκατέρας.

Ἡ θέσις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας

Ἔναντι δὲ τῆς ὀρθοδόξου ταύτης θέσεως ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἐπανενώσεως τῶν δύο ἀρχαίων Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ρωμαιοκαθολικὴ θέσις διετυπώθη ἀρχομένου τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς μίαν ὁμιλίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν τοῦ Γάλλου θεολόγου V. Congar ὡς ἑξῆς: «Πρέπει νὰ ἀλλάξωμεν, διότι ἐὰν δὲν ἀλλάξωμεν τίποτε, τίποτε δὲν θὰ γίνῃ. Πρέπει κάτι νὰ ἀλλάξωμεν, καὶ νὰ μὴ ἀλλάξωμεν! Ἡ μόνη λύσις αὐτῆς τῆς ἀντινομίας εἶναι ἡ ἐξέλιξις.... Ἂν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἀλλάξῃ, δύναται ὅμως νὰ ἐξηγηθῇ καλύτερον. Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται σήμερον ὡς αἰτία χωρισμοῦ, εἶναι ἐπιδεκτικὰ ἐξηγήσεως. Αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν καὶ κατὰ τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐκφαίνεται ἡ δυνατότης τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐπικοινωνίας». Ἡ ἐξήγησις αὕτη, προσθέτει, δύναται νὰ γίνῃ διὰ δύο μέσων, ἤτοι τοῦ διαλόγου ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς πηγάς. Δι' αὐτῶν θὰ ἐπιτευχθῇ «ἡ διάλυσις τῶν προκαταλήψεων καὶ ἡ διόρθωσις τῶν λανθασμένων ἑρμηνειῶν. Διότι πολλάκις ἀντιτιθέμεθα πρὸς ἀλλήλους, διότι δὲν γνωριζόμεθα, καὶ δὲν γνωριζόμεθα ἐπειδὴ δὲν ἐπικοινωνοῦμεν καὶ δὲν ὁμιλοῦμεν». Ὁμοίως ἡ συνεννόησις δύναται νὰ γίνῃ καὶ «διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς μεγάλας πηγάς, ἐκ τῶν ὁποίων ἀντλοῦμεν ὅλοι. Τότε αἱ ἑτερογνωμίαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπολειφθοῦν, θὰ εἶναι μὲν διαφοραί, ὄχι ὅμως καὶ ἀντιθέσεις. Θὰ παραμείνωμεν πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ὅπως καὶ πρὶν καὶ μάλιστα περισσότερον ἢ πρίν. Θὰ εἴμεθα πιστοὶ μὲ ἕνα πνεῦμα τὸ ὁποῖον, καταλαμβάνον τὴν μεγάλην σημασίαν τῶν πραγμάτων, θὰ ἀπέχῃ πολὺ τῶν μικροπρεπῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ ἀντιζηλιῶν τοῦ γράμματος πρὸς τὸ γράμμα καὶ τῆς δικαιολογίας πρὸς τὴν δικαιολογίαν».

Ἵνα καὶ πάλιν «ἓν ὦσιν» αὗται.

Τὰς ἀπόψεις ταύτας τοῦ ἐπιφανοῦς ρωμαιοκαθολικοῦ θεολόγου δυνάμεθα νὰ συμμερισθῶμεν καὶ ἡμεῖς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τοῦ μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων διαλόγου καὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς ἀρχαίας κοινὰς πηγὰς θὰ θελήσῃ ἐν τέλει νὰ ἀλλάξῃ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ὅ,τι ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι μετήλλαξεν ἐκ τῆς κοινῆς παλαιοχριστιανικῆς κληρονομίας ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων συνεπείᾳ τῆς ἀποξενώσεώς της ἀπὸ τῆς συνεχιζούσης τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις πάλιν δὲν θὰ εἶχεν ἀντίρρησιν νὰ προβῇ εἰς ὡρισμένας παραχωρήσεις, μὴ ἀναγομένας βεβαίως εἰς τὴν οὐσίαν τῶν ἀναλλοιώτων ὀρθοδόξων δογμάτων. Διότι προσωπικῶς πιστεύομεν, ὅτι ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους, οὓς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ἡ ἡμετέρα Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς δὲν θὰ ἠρνεῖτο διὰ τῶν αὐτῶν μέσων τοῦ διαλόγου καὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς ἀρχαίας κοινὰς ἐκκλησιαστικὰς πηγὰς νὰ συνεργασθῇ εἰλικρινῶς μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς διὰ μίαν ἀμοιβαίαν ἐξήγησιν καὶ συνεννόησιν καὶ κατ' οἰκονομίαν ρύθμισιν τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν διαφορῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμονοίας καὶ ἀγάπης καὶ ἑνότητος μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως πραγματοποιηθῇ ἡ τελευταία ἀρχιερατικὴ προσευχὴ τοῦ Θείου τῆς Ἐκκλησίας Ἱδρυτοῦ καὶ μοναδικοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ Κυβερνήτου αὐτῆς πρὸς τὸν ἐπουράνιον Πατέρα, ἵνα καὶ πάλιν «ἓν ὦσιν» αὗται.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ «ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΟΥ» — Ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ διευρύνουν τὰς γνώσεις των ἐπὶ θεμάτων σχετικῶν πρὸς τὸ δημοσιευθὲν ἀνωτέρω, καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δύνανται νὰ προμηθευθοῦν τὰ κάτωθι θαυμάσια συγγράμματα τοῦ καθηγητοῦ Κου Ἰωάννου Καρμίρη:

α) Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τόμος Α' καὶ Β'.

β) Δύο Βυζαντινοὶ Ἱεράρχαι καὶ τὸ Σχίσμα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

γ) Ἐκκλησιολογικά.

δ) Πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς προσιόντας τῇ Ὀρθοδοξίᾳ Ἑτεροδόξους.

ε) Ἡ Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας.

στ) Παπισμὸς καὶ Ἀγγλικανικαὶ χειροτονίαι. Δύο ἀποφάσεις τοῦ Ὀρθοδόξου Συνεδρίου Μόσχας 1948.

Διὰ τὰ ἀνωτέρω συγγράμματα δέον νὰ ἀπευθυνθῇ ὁ ἐνδιαφερόμενος εἰς τὸν Mr. Elias Ziogas, 2528 Broadway, New York 25, N. Y.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(Continued from page 18)

Ioptochos Adelphotis The Assumption, St. Louis, Mo., $152.00; Greek Ladies Phil. Society, Long Beach, Calif., $25.00; Greek Ladies Phil. Society, Green River, Wyo., $27.50; Greek Ladies Phil. Society, Estia, Yonkers, N. Y., $100.00; Greek Ladies Phil. Society, The Good Samaritan, Detroit, Mich., $100.00; Greek Ladies Phil. Society, Solon, Chicago, Ill., $100.00; Greek Ladies Phil. Society, Providence, R. I., $346.09; Greek Ladies Phil. Society, Newburgh, N. Y., $25.00; Greek Ladies Phil. Society, Proodos, Brockton, Mass., $200.00; St. Andrew's Women's Club, Chicago, Ill., $100.00.

Total $1,213.59.

C. IN MEMORY

Mrs. Helen N. Rounios, Bridgeport, Conn., in memory of husband, Nicholas, $1.00; Miss Anna L. Moonshine, Bridgeport, Conn., in memory of Nicholas Rounios, $1.00; Mr. Zafiris Alexander, Jersey City, N. J., in memory of Angelos Gorman, $10.00; Miss C. Mathas, Milwaukee, Wis., in memory of mother, Panayiota, $50.00; Mrs. Barbara Carsiotis, New York, N. Y., in memory of husband, Theodore, $100.00; G.O.Y.A. Sts. Constantine and Helen Chapter, Milwaukee, Wis., in memory of Bishop Gerasimos, $10.00; Mrs. Helen Pappas, New Haven, Conn., in memory of husband, Nicholas, $10.00; Mrs. Louis G. Kustas, Poughkeepsie, N. Y., in memory of George Antonakos, $10.00; Mr. and Mrs. John Psaltes, Poughkeepsie, N. Y., in memory of George Antonakos, $5.00; Megas Brothers, c/o Greek Ladies Phil. Society, Evangelismos, Springfield, Mass., in memory of Elias Taloumis, $30.00; Mrs. Mary Pavlou,

Cicero, Illinois, in memory of husband, $56.00; Mrs. Louis G. Kustas and Family, Poughkeepsie, N. Y., in memory of Louis G. Kustas, $273.50; Mr. Peter Millas, Clearwater, Fla., in memory of Geo. Matthews, $10.00; Mr. and Mrs. Nicholas, Clearwater, Fla., in memory of George Matthews, $10.00; Mr. Paul Jones, Clearwater, Fla., in memory of George Matthews, $10.00; Mr. & Mrs. Stathis, Clearwater, Fla., in memory of George Matthews, $5.00; Mr. John Diamantis, New York, N. Y., in memory of beloved wife, Triantafilia, $30.00; Miss Georgette Salidis, Pres. of Daugters of Penelope, Tritonia Chapt. No. 129, Drexel Hill, Pa., in memory of deceased parents of members, $10.00; Rev. George T. Pappas, Long Island City, N. Y., in memory of Demetrios Costopoulos, $25.00; Mrs. Mary Panagopoulos, Bronx, N. Y., in memory of beloved husband, Leonidas, $10.00; Personnel of George's Restaurant and Cafeteria, New York, N. Y., in memory of Constantine Iliopoulos, $84.50; Mrs. Olga Markou, Southbridge, Mass., $10.00, and Mr. Gregorios J. Karanis, Southbridge, Mass., $10.00, in memory of late M. Tsianis; Epiroton Society "Pavlos Melas," Southebridge, Mass., in memory of Nicholas Theodosiou, $10.00; in memory of late M. Tsiamis: Sotirioton Society "The Transfiguration," Southbridge, Mass., $10.00; George Liakou's Family, Southbridge, Mass., $10.00; Vasiliou Tzigou's Family, Southebridge, Mass., $10.00; Constantinou Liakou's Family, Southbridge, Mass., $5.00; Stavrou Brouyiou's Family, Southbridge, Mass., $5.00.

Total $816.00.

D. SPECIAL

New York Telephone Co., New York, N. Y., $5.64; St. Basil Chapel, Garrison, N. Y. (monthly collections), $121.13; St. Basil Chapel, Garrison, N. Y. (graduation day collections), $429.18; New York Telephone Co., New York, N. Y., $5.60; St. Basil's Cafeteria, Garrison, N. Y., $314.41; Grecian Belles, Plainfield, N. J. (for personal benefit of children — pool), $100.00.

Total 975.96.

GRAND TOTAL $12,971.55

THE ORTHODOX OBSERVER
10 East 79th Street
New York 21, N. Y.

Enclosed please find $3.00 and send *The Orthodox Observer* to:

Name .....

Adress .....

.....

✝

NEW YORK CHURCH SUPPLY Inc.

Μετ' εὐχαριστήσεως ἀγγέλλομεν ὅτι τὸ κατάστημα καὶ ἐργοστάσιόν μας ἔχουν τώρα ἑνωθῇ ὑπὸ τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν — εἰς τὸ

4 Barclay Street, New York

Εἰς τὸ κέντρον τῆς περιφερείας Ἐκκλησιαστικῶν Εἰδῶν Ἔχομεν πρὸς ἐπίδειξιν μεγάλην ποικιλίαν νέων ὑφασμάτων εἰσαχθέντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τὴν μεγαλυτέραν παρακαταθήκην διὰ γαρνιτοῦρες. Ἡ περίφημος ὑπηρεσία μας Κοπτικῆς εἶναι μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδός της. Ὅταν ἀγοράζετε ὑφάσματα καὶ γαρνιτοῦρες, ἡμεῖς κόπτομεν τὰ Ἄμφια καὶ τὰ Ράσα νὰ ἐφαρμόζουν εἰς τὰ μέτρα σας, δωρεάν.

Γράψατε διὰ δείγματα καὶ κατάλογον:

KATHERINE IVANYI

New York Church Supply, Inc.

4 BARCLAY STREET NEW YORK 7, N Y.

BArclay 7-9082

Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μας διεύθυνσις

ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΑΣ ΕΙΔΗ

ΑΓΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΑΡΤΟΦΟΡΙΑ, ΙΕΡΑ ΕΞΑΠΤΕΡΥΓΑ, ΠΟΛΥΕΛΑΙΟΥΣ, ΜΑΝΟΥΑΛΙΑ ΘΥΜΙΑΤΗΡΙΩΝ, κ.τ.λ.

Ἐπίσης ΚΑΝΔΗΛΑΣ ΣΠΙΤΙΟΥ εἰς διάφορα σχέδια καὶ μεγέθη μὲ λάδι καὶ μὲ ἠλεκτρισμόν, κρεμαστὰ καὶ τῆς τραπέζης, εἰς πολὺ συγκαταβατικὰς τιμάς, ὡς καὶ ΕΙΚΟΝΑΣ ΑΓΙΩΝ εἰς ὅλα τὰ μεγέθη.

Ἀπὸ τὸ ΜΟΝΟΝ ΕΙΔΙΚΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

Τὸ ἀρχαιότερον εἰς τὴν Ἀμερικὴν

Ζητήσατε τὸν Κατάλογόν μας. Ἀποστέλλεται δωρεάν. Γράψατε:

PAPAGEORGE JEWELRY CO.

584 EIGHTH AVENUE
NEW YORK 18, N. Y.
Between 38th and 39th Streets
Tel. WIsconsin 7-6071

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Ο ΚΟΣΜΟΣ"

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Βιβλία, Περιοδικά, Καταστατικά, Διπλώματα, τὰ ὡραιότερα Journals Ἐσπερίδων, Προσκλητήρια Γάμων καὶ Βαπτίσεων, Διπλοτύπους Ἀποδείξεις, Tags δι' Ἀνθοπώλας καὶ οἱανδήποτε Τυπογραφικὴν Ἐργασίαν.

ΕΙΜΕΘΑ ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΙΑ RESTAURANT MENUS A LA CARTE

Προσφέρομεν τὰ κάτωθι βιβλία εἰς ἐκπεσμένας τιμάς:

Ἡ Γιγαντομαχία τοῦ 1821

Πῶς, ποῦ καὶ πότε ἀκριβῶς ἤρχισε καὶ ἔλαβε χώραν ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821. Ἡ αἰώνιος ἀσυμφωνία τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀμφισβητουμένη ἡμερομηνία τῆς ὑψώσεως τοῦ Λαβάρου ὑπὸ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, μὲ ἄρθρα διαφόρων εἰδικῶν, κ.τ.λ. Σελ. 240. $2.00

Ὁ Ἄνθρωπος, ἡ Κοινωνία καὶ τὸ Κακὸν

Πλῆρες ἐνδιαφέροντος κοινωνικὸν δρᾶμα, διδακτικὸν δι' εὐέξαπτα παιδιὰ καὶ γονεῖς. Νεαρὸς μαθητὴς ἐλθὼν εἰς ἔριδα μὲ τὸν πατέρα του, ἀφήνει σπίτι καὶ σπουδὰς καὶ καταντᾷ συμμορίτης. Εἷς τινα διάρρηξιν πληγώνεται, συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, φέρεται εἰς δίκην κ.τ.λ., καὶ ἐν τέλει γίνεται δεκτὸς εἰς τὸ πατρικό του, ἔστω καὶ μετὰ τὸ ἠθικό του κηλίδωμα. Σελ. 176. $1.00

Lecture on Art and El Greco

Θαυμασία περιγραφὴ τῆς καλλιτεχνικῆς σπουδαιότητος τῶν ἔργων τοῦ Κρητὸς ζωγράφου Δομενίκου Θεοτοκοπούλου, ἑνὸς τῶν κορυφαίων, ὅστις εἶχε τὸ σθένος νὰ ἀψηφήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν φοβερὰν Ἱερὰν Ἐξέτασιν καὶ ὑπερηφάνως πάντοτε ὑπέγραφε τὰ ἔργα του EL GRECO ('Ο Ἕλλην). Γραμμένο ἀγγλιστί. Κατάλληλον δῶρον δι' Ἀμερικανοὺς φίλους σας. Σελ. 32, χαρτόδετον. 50¢

Ἡ Ὑγιεινὴ τῆς Μητρὸς καὶ τοῦ Βρέφους

Ὑπὸ Κορίννας Κανούτα. Τὸ πιὸ χρήσιμο βιβλίο διὰ τὰς Ἑλληνίδας μητέρας ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὸ μόνον εἰς τὸ εἶδός του. Περιλαμβάνει: Τί πρέπει νὰ κάμῃ μιὰ γυναῖκα πρὸ τῆς γέννας καὶ μετὰ τὴν γέννα. Περιποίησις τοῦ νεογεννήτου, κ.τ.λ. $1.00

Ἐπιστολὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ἡ Ἀποκάλυψις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἥτις κατῆλθε εἰς τὸν Ἅδην καὶ πῶς εἶδε τοὺς κολασμένους νεκρούς. Προσευχαὶ διὰ τὰ παιδία. Βιβλιάριον ἑκ 32 σελ. 25¢

ΔΙΑ 5 ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΩ ΕΚΠΤΩΣΙΣ 50%

Ζητήσατε τιμὰς διὰ τὸ συμφέρον σας. Τηλεφωνήσατε ἢ γράψατε:

COSMOS GREEK-AMERICAN PRINTING CO.

203-205 WEST 25th ST. WAtkins 4-4165 NEW YORK 1, N. Y.

ATLAS GREEK AMERICAN COMPANY

703 — 8th Avenue Telephone: CIrcle 6-5945 New York 36, N. Y.

Ἱδρυθὲν τὸ 1905

Τὸ ἀρχαιότερον καὶ μεγαλείτερον Ἑλληνικὸν Κατάστημα ἐν Ἀμερικῇ

ΕΠΙ 50 ΣΧΕΔΟΝ ΕΤΗ

Ἐφοδιάζομεν Κοινότητας, Σχολεῖα, Σωματεῖα καὶ Οἰκογενείας μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ἐκλεκτὰ εἴδη.

Μανουάλια	Πυρσοὶ Περιφορᾶς	Μαρτυριάτικα
Ἐξαπτέρυγα	Καλύμματα	Μπομπονιέραι
Ἐπίχρυσα Εὐαγγέλια	Ἱερὰ Ἄμφια	Τελεβίζιονς
Σταυροὶ Ἁγιασμοῦ	Λόγχαι, Λαβίδες	Ραδιόφωνα
Σταυροὶ Εὐλογίας	Δισκάρια, Ἀστερίσκοι	Φωνόγραφα
Κανδῆλαι	Μυροδοχεῖα	Δίσκοι Φωνογράφου
Λυχνίαι, Πολυκάνδηλα	Εἰκόνες	Γραφομηχαναὶ
Θυμιατήρια	Ἐπιτάφιοι	Πένναι
Ἀρτοφόρια	Στέφανα, Στεφανοθῆκαι	Σημαῖαι, Λάβαρα
Δισκοπότηρα	Πέπλα	Κομβία
Ραντιστήρια	Χρειώδη Βαπτίσεως	κ.τ.λ., κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν τὸ πλούσιον Βιβλιοπωλεῖόν μας ὅπου οἱ ἀξιότιμοι πελᾶταί μας θὰ εὕρουν ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικά, διδακτικὰ καὶ φιλολογικὰ βιβλία παντὸς εἴδους, περιοδικά, ἐφημερίδας, κ.τ.λ.

Ποιότης ἀρίστη. — Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι. — Πρόθυμος καὶ εἰλικρινὴς ἐξυπηρέτησις πάντοτε.

Γράψατε καὶ ζητήσατε τὸν Τιμοκατάλογον καὶ τὰς τιμάς μας.

Διευθυντής: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΔΑΓΛΙΔΗΣ